Especifismo

De specifiek anarchistische organisatie

ANARCHISME & ORGANISATIE NO. I

Opgedragen aan:

Juan Perez Bouzas (1899-1958)
Een van oorsprong uit Galicië (Spanje) actieve anarchist en schoenmaker met een ongekende vastberadenheid en talent. In 2008 vierde de FARJ zijn 50ste sterfdag.

Ideal Peres (1925-1995)
Die, met zijn fijngevoelige en uitvoerige visie van de politieke horizon, de sociale hoekstenen van het anarchisme garandeerde en onderhield en verschillende generaties militanten met elkaar verbond.

Plínio Augusto Coêlho (1956)
Onvermoeid in het geven van inhoud aan onze dromen, waarbij hij een lange draad weefde die ons verbindt aan diegenen die ons voorgingen in zowel stille als turbulente revoluties.

Een uitgave van de Vrije Bond in samenwerking met Anarchisme.nl.

Alle drie de teksten in deze bundel zijn uit het Engels vertaald door Tommy Ryan:

- Adam Weaver, *Especifismo: The anarchist praxis of building popular movements and revolutionary organization* (2006).
- Federacion Anarquista Uruguaya (FAU), *Huerta Grande* (1972). Oorspronkelijk verschenen in het Spaans en in het Engels verschenen als *Theory, Ideology and Political Practice: The FAU's "Huerta Grande"*.
- Federação Anarquista do Rio de Janeiro (FARJ), *A organização específica anarquista* (2008), uit *Anarquismo Social é Organização* (2008); als brochure verschenen bij het Eerste Congres van de FARJ op 30 en 31 augustus 2008. Deze brochure verscheen in het Engels als *Social Anarchism and Organisation*.

Hopelijk zullen in de toekomst nog enkele andere onderdelen uit de brochure van de FARJ worden vertaald, om zo een nog completer beeld te bieden van het concept, en deze verder toegankelijk te maken voor het Nederlandse taalgebied.

"Dekoloniseren betekent het revolutionaire internationalisme serieus nemen"

Inhoudsopgave

I.
Voorwoord

In de zoektocht naar werkbare revolutionaire organisatiemodellen wordt in Zuid-Amerika al tientallen jaren gewerkt aan het 'Especifismo' (grofweg te vertalen als 'specifisme'), waarmee men wijst op de noodzaak van specifiek anarchistische organisatie. Hoewel de ideeën over de noodzaak van een specifiek anarchistische organisatie an sich niet nieuw zijn, is de gerichte en gearticuleerde ontwikkeling van de specifistische methode, die al sinds de jaren zeventig in ontwikkeling is, dat wel. Het is verwonderlijk dat er tot op heden in het Nederlandse taalgebied nauwelijks iets over deze anarchistische stroming geschreven is, laat staan dat basisteksten ervan zijn vertaald. Dit terwijl deze in Zuid-Amerika toch al jaren een prominente plaats heeft verworven. Met de hier volgende vertalingen hoop ik daar verandering in aan te brengen en specifisme meer onder de aandacht te brengen.

"Waarom dan nu?" zou de lezer zich kunnen afvragen. Dat is eigenlijk vrij eenvoudig. De anarchistische praktijk heeft de afgelopen decennia de sociale revolutie in Noord-Europa niet dichterbij weten te brengen, hoewel het aan maatschappelijke tegenstellingen en onrust niet ontbrak. Het kapitalisme heeft zichzelf daarentegen, na de crisis van 2008, met harde bezuinigingsmaatregelen, de afbraak van arbeidsvoorwaarden en het verharden van de grenzen, proberen te stabiliseren om nog enige tijd langer met plunderen door te kunnen gaan. In diens kielzog is bijna overal in Europa, in tegenstelling tot revolutionaire en internationalistische perspectieven, het nationalisme sterk gegroeid. Nationalistische bewegingen staan te trappelen om zichzelf te laten gelden in een nieuwe ronde van de gewelddadige voorzetting van de huidige ongelijkheid onder het mom van pseudo-revolutionaire retoriek.

Onze politiek is al die tijd veelal van reactieve aard geweest – dat wil zeggen, onze politiek heeft gereageerd op het initiatief van de tegenpartij(en). Feit is dat we met zo een politiek eigenlijk alleen maar kunnen verliezen. In het beste geval zouden we namelijk, als we alle strijden zouden winnen, slechts de status-quo kunnen behouden. Winnen doen we echter niet altijd, wat betekent dat we met zo een politiek dus op de lange termijn altijd stappen achteruit doen. Dit terwijl we eigenlijk eigen perspectieven hadden moeten ontwikkelen. Om dat tij te keren moeten we in het offensief, om van daaruit de wereld op te eisen en het fundament te leggen voor een duurzame wereld waarin we in vrijheid en solidariteit met

elkaar kunnen samenleven. De uitdagingen op de weg naar die wereld blijven zich daarbij opstapelen (klimaat, economische ongelijkheid, nationalisme) maar we hoeven niet bij nul te beginnen. Ik denk dat de concepten die door onze kameraden in Zuid-Amerika onder de noemer van het 'Especifismo' zijn ontwikkeld ons op weg kunnen helpen. Deze methode biedt namelijk niet enkel een vage oproep om 'jezelf te organiseren', maar ook daadwerkelijke modellen – ja zelfs met diagrammen – over hoe dit aan te pakken.

De hier volgende teksten zijn de grove inleiding op het specifisme door Adam Weaver, de tekst 'Huerta Grande' van de *Federacion Anarquista Uruguaya* (FAU) en tot slot tekst 'De specifiek anarchistische organisatie' van de *Federação Anarquista do Rio de Janeiro* (FARJ). Huerta Grande heeft, in tegenstelling tot wat ik eerder stelde, een enigszins filosofisch karakter, maar geeft één van de belangrijke fundamenten van het specifisme weer – de relatie tussen theorie, praktijk en ideologie – welke als een rode draad door de organisatorische methode van het specifisme loopt. In deze laatste tekst wordt specifieker ingegaan op hoe de FARJ de specifiek anarchistische organisatie voor zich ziet. Daarbij wordt ingegaan op de specifieke grondwaarden, wat zij met 'sociale injectie' bedoelen, en wat de positie is van de organisatie t.o.v. sociale bewegingen.

Het specifisme heeft, net als het platformisme, binnen het anarchistische milieu een enigszins autoritaire naam. Dit heeft deels te maken met bepaalde taboes die door de platformisten en specifisten doorbroken worden. Met het doorbreken van taboes, zijn er altijd stemmen die zich daartegen keren (zo'n beetje de kern van wat een taboe is). Daarbij spelen vooronderstellingen, misinterpretaties en voordelen naar mijn idee ook een belangrijke rol. Zo wordt er in de specifistische teksten vaak zeer helder gesproken over de verantwoordelijkheid om afspraken na te komen. Zonder nu direct te willen polariseren, denk ik dat ook binnen meer informele kringen de samenwerking op haar grenzen stoot op het moment dat iemand iets anders doet dan afgesproken – dit schaadt immers het vertrouwen dat nodig is voor samenwerking. Belangrijk binnen het anarchisme is altijd de manier waarop deze afspraken tot stand komen: zij moeten het resultaat zijn van een vrijwillige overeenkomst. Een ander punt waar ik kans zie voor misinterpretatie, is bij het concept van de 'sociale injectie' die tot doel heeft om sociale bewegingen te beïnvloeden. Beïnvloeden is een gevoelig begrip, dat zeker een gevaar in zich waarborgt. Natuurlijk willen wij als anarchisten altijd mensen beïnvloeden, dit is de kern van politieke verandering. Sociale bewegingen willen bijvoorbeeld de manier waarop de samenleving bestuurd wordt veranderen. Politieke bewegingen (en ook mensen) zijn natuurlijk op meerdere manieren te

beïnvloeden; door middel van overtuiging, maar ook met autoritaire middelen. Daarom is het belangrijk dat we als anarchisten integer te werk gaan en onze grondwaarden niet met voeten treden. Het inspireren, sterken van sociale bewegingen moet bijv. niet verward worden met het veroveren van de macht over die bewegingen (door bijv. invloedrijke posities te verwerven, zoals in de Trotskistische methode van het 'Entrisme'). Het gaat om het sterken van het zelforganiserend vermogen, het bevorderen van revolutionaire perspectieven en het beschermen tegen manipulatie door autoritaire en reformistische krachten.

Toch is het doorbreken van taboes en het benoemen van een aantal pijnpunten zeker niet het enige wat er aan de hand is. Er zijn wel degelijk ook een aantal problematische punten aan te wijzen, vooral binnen het Platform uit 1926 (zie Anarchisme en Organisatie no. II). Eén daarvan is dat het oorspronkelijke Platform oproept dat álle anarchisten zich binnen de door hen voorgestelde *Algemene Bond* moeten verenigen. In combinatie met een oproep tot "tactische en theoretische eenheid" laat dit vrij weinig ruimte over voor twee belangrijke kenwaarden binnen het anarchisme: het recht op vrije associatie en federalisme. Toch wordt ook hier in het recentelijk vertaalde *Supplement bij het Organisatorisch Platform* (1926) enigszins de angel uitgehaald.

Dat ik deze teksten vertaald heb, betekent niet per se dat ik alles wat hierin staat ook daadwerkelijk onderschrijf. Het *Organisatorisch Platform* is (bijna) 100 jaar oud, en de samenleving en onze ideeën hebben zich verder ontwikkeld. Thema's als het patriarchaat en ecologie komen bijvoorbeeld niet voor in de oorspronkelijke tekst, maar kunnen door een fatsoenlijk revolutionair vandaag de dag niet meer terzijde worden geschoven. Ik denk echter dat de teksten in deze reader een belangrijk bijdrage kunnen leveren aan de gereedschapskist die de anarchistische beweging ter beschikking staat. Wat we vooral niet vergeten moeten, is dat wij altijd moeten zorgen dat we niet op dogmatische wijze ideeën uit andere tijdperken en geografische contexten moeten gaan toepassen op het hier en nu.

Na alles dat ik hiervoor heb gezegd, kan ik eigenlijk enkel aanraden de teksten kritisch te lezen, doch ook te proberen dit met een open geest te doen. Er kan wellicht hier en daar onbehagen bekruipen bij een bepaalde formulering. Maar het is misschien ook interessant jezelf af te vragen waarom dit zo is: is dit zo'n eerder genoemd taboe of staat het daadwerkelijk haaks op je eigen opvattingen?

Tommy Ryan, feb. 2020

II.
Especifismo: de anarchistische praktijk van het bouwen aan massabewegingen en revolutionaire organisatie

Door Adam Weaver

Dit artikel werd voor het eerst gepubliceerd in The Northeastern Anarchist #11, in het voorjaar van 2006, onder de titel 'Especifismo: The anarchist praxis of building popular movements and revolutionary organization'. Het was de eerste Engelstalige introductie over het concept van het 'Especifismo'. Hoewel kort en beperkt van diepgang, is het de standaard introductie op dit onderwerp geworden welke inmiddels in verschillende talen is vertaald en nu zelfs door politieke organisaties in Latijns-Amerika wordt gebruikt. De tekst was gebaseerd op een eerdere vertaling en uitwisselingen met de Braziliaans-Amerikaanse anarchist Pedro Ribeiro. Intussen zijn er verschillende diepgaandere teksten naar het Engels vertaald die bijdragen aan een beter begrip van het concept van het Especifismo, zoals de tekst 'Huerta Grande' van de Federación Anarquista Uruguaya (FAU) uit 1972 en de uitgebreide brochure Social Anarchism and Organization van de Federação Anarquista do Rio de Janeiro (FARJ)

Especifismo – een introductie

Wereldwijd is de betrokkenheid van anarchisten binnen massabewegingen in opkomst, evenals de ontwikkeling van specifiek anarchistische organisaties. Deze trend helpt het anarchisme om als dynamische politieke kracht binnen sociale bewegingen legitimiteit te herwinnen. Het Especifismo, is een concept dat werd ontwikkeld vanuit bijna 50 jaar aan ervaringen van anarchisten

in Zuid-Amerika, en krijgt inmiddels wereldwijd meer en meer erkenning. Hoewel veel anarchisten met de principes van het Especifismo bekend zullen zijn, moet het Especifismo gezien worden als een geheel nieuwe bijdrage aan de anarchistische theorie en praktijk.

De eerste organisatie die het concept van het Especifismo verspreidde – toen nog meer een praktijk dan een ontwikkelde ideologie – was de Federación Anarquista Uruguaya (FAU). De FAU werd in 1956 opgericht door anarchistische militanten die het idee van een specifieke anarchistische organisatie aanhingen. Nadat de FAU de dictatuur in Uruguay had doorstaan, trad zij in het midden van de jaren 1980 in contact met andere Zuid-Amerikaanse anarchisten en wisselde ervaringen uit. Het werk van de FAU ondersteunde onder andere met het oprichten van de Federação Anarquista Gaúcha (FAG), de Federação Anarquista Cabocla (FACA) en de Federação Anarquista do Rio de Janeiro (FARJ) in Brazilië en de organisatie Auca (vertaling Rebel) in Argentinië.

De centrale concepten van het Especifismo worden verderop in dit artikel nog verder uitgelegd, maar in het kort zouden zij kunnen worden samengevat in de drie opeenvolgende punten:

1. De noodzaak voor een specifiek anarchistische organisatie, gebaseerd op een eenheid van idee en praktijk.

2. Het gebruik van de specifiek anarchistische organisatie om theoretische analyse te ontwikkelen en een strategische, politieke en organiserende praktijk.

3. Actieve betrokkenheid binnen sociale bewegingen en het bouwen hieraan. Een concept dat wordt omschreven als een proces van 'sociale injectie'.

Een kort historisch perspectief

Hoewel in eerste instantie alleen ten tonele verschenen in Zuid-Amerika, baseren de concepten binnen het Especifismo zich op een historische draad die internationaal door de anarchistische beweging loopt. De meest bekende hiervan is de Platformistische stroming, welke begon met de publicatie van Organisatorisch Platform van de Libertaire Communisten. Dit document werd in 1926 geschreven door voormalig boeren-partizanenleider Nestor Makhno, Ida Mett en andere militanten van de Dielo Truda-groep (vertaling Arbeidersbelang) die zich groepeerde rond de krant met dezelfde naam.[1] Na de Russische Revolutie bevond de Dielo Truda-groep zich in ballingschap in

1: Skirda, Alexandre. Facing the Enemy, A History of Anarchist Organization from Proudhon to May 1968, Oakland, CA: AK Press 2002. p.192-231

Parijs, waar deze kritiek had op de anarchistische beweging vanwege diens gebrek aan organisatie. Dit gebrek verhinderde een samenhangende reactie op de praktijken van de Bolsjewieken, die de arbeidersraden (sovjets) omsmeedde tot instrumenten voor hun één-partij-regering. Het alternatief dat de Dielo Truda-groep voorstelde was een 'Algemene Unie van Anarchisten' gebaseerd op het anarcho-communisme, welke tot doel zou hebben om theoretische en tactische eenheid te schaffen en zich zou richten op de klassenstrijd en de vakbonden.

Een ander vergelijkbaar idee is onder andere het 'organisatorisch dualisme', dat in historische documenten van de Italiaanse anarchistische beweging uit de jaren 1920 wordt genoemd. Anarchisten in Italië gebruikten deze term om te duiden op de betrokkenheid van anarchisten binnen zowel anarchistische politieke organisaties evenals binnen de arbeidersbeweging Federazione dei Comunisti Anarchici (FdCA). In Spanje stonden de 'Vrienden van Durruti' op tegen het langzaam terugdraaien van verworvenheden van de Spaanse Revolutie van 1936.[2] In Naar een nieuwe revolutie verwerkte zij een aantal ideeën van het Platform, waarbij ze kritiek uitten op het geleidelijke reformisme en samenwerking met de Republikeinse regering door de CNT-FAI. Deze, zo argumenteerden de Vrienden van Durruti, droeg bij aan het verlies van de antifascistische en revolutionaire krachten. Invloedrijke organisaties in de Chinese anarchistische beweging van de jaren 1910, zoals het Wuzhengfu-Gongchan Zhuyi Tongshi Che (Genootschap van anarchistisch-communistische kameraden), bepleitte vergelijkbare ideeën.[3]

Hoewel al deze verschillende stromingen hun specifieke eigenschappen hebben, welke voortkomen uit de bewegingen en de locatie waar ze hun oorsprong vonden, loopt er een rode draad dwars door deze bewegingen, tijdperken en over alle continenten

Especifismo uitgewerkt

De Especifisten hebben drie speerpunten uitgewerkt in hun politiek, waarbij de eerste twee betrekking hebben op de graad van organisatie. Door het belang van een specifiek anarchistische organisatie, gebaseerd op een eenheid van ideeën en praktijk, wijzen de Especifisten in feite het idee van de synthesistische organisatie, waarbij verschillende anarchistische stromingen losjes verenigd zijn in een gemeenschappelijke structuur, af. Zij omschrijven

2: Guillamon, Agustin. The Friends of Durruti Group: 1937-1939, San Francisco, AK Press, 1996.
3: Krebs, Edward S. Shifu, the Soul of Chinese Anarchism. Landham, MD: Rowman & Littlefield, 1998.

deze vorm van organisatie als een:

> *'verwoede zoektocht naar de noodzakelijke eenheid van anarchisten tot het punt waarbij eenheid ten koste gaat van al het andere uit angst om stelling te moeten nemen, en waarbij ideeën en voorstellen soms onverenigbaar zijn. Het resultaat van zulke verbanden zijn libertaire collectieven waarbij de eenheid niet verder reikt dan het feit dat men zichzelf als anarchist identificeert.*[4]

Hoewel deze kritiek door de Zuid-Amerikaanse Especifistas is ontwikkeld, hebben Noord-Amerikaanse anarchisten ook hun ervaringen met synthesistische organisaties opgedaan. Deze hadden eveneens vaak een gebrek aan samenhang door de vele, vaak tegenstrijdige politieke stromingen. Vaak komen de uitgangspunten van de groep neer op een vage politiek van de 'kleinste algemene deler', waarbij er weinig ruimte overblijft voor gemeenschappelijke actie of een ontwikkelde politieke discussie tussen kameraden.

Zonder een strategie die voorkomt uit gemeenschappelijke politieke overeenstemmingen, zijn revolutionaire politieke organisaties veroordeeld tot een reactieve politiek tegenover de continue manifestatie van onderdrukking en onrecht en een cyclus van vruchteloze acties die zich keer op keer herhalen en waarbij er weinig analyse of begrip is van hun consequenties.[5] Daarnaast bekritiseren de Especifisten deze stromingen vanwege het feit dat zij gedreven worden door spontaniteit en individualisme, en niet leiden tot serieus, systematisch werk dat nodig voor het opbouwen van een revolutionaire beweging. De revolutionairen uit Latijns-Amerika stellen daarom dat organisaties waarbij een programma ontbreekt,

> *'welke enige discipline tussen militanten verwerpt, welke weigert 'zichzelf te definiëren', of zichzelf 'aan te passen', […] directe nakomelingen van het bourgeois liberalisme zijn. Zij reageren enkel op sterke stimuli, vinden elkaar alleen in strijd op piekmomenten [en] wijzen gestructureerd te werk gaan af – vooral op momenten van relatieve rust tussen verschillende strijden.'*[6]

Binnen het Especifismo ligt een bijzondere nadruk op de rol van de anarchistische organisatie. Deze is gebaseerd op een basis van gemeen-

---

4: En La Calle (Anoniem artikel). "La Necesidad de Un Proyecto Propio, Acerca de la importancia del programa en la organizacion polilitica libertaria" of "The Necessity of Our Own Project, On the importance of a program in the libertarian political organization" En La Calle, uitgegeven door Organización Socialista Libertaria, Argentinië, juni 2001. Vertaling door Pedro Ribeiro. 22 dec. 2005.

5: Featherstone, Liza, Doug Henwood en Christian Parenti. "Action Will Be Taken: Left-Wing Anti-Intellectualism and Its Discontents" Lip Magazine, 11 nov. 2004, 22 dec. 2005.

6: En La Calle

schappelijke politieke opvattingen, die ruimte bieden aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijke strategie en reflectie op het organisatiewerk van de groep. Door middel van collectieve verantwoordelijkheid voor het plannen en functioneren van de organisatie, wordt er vertrouwen geschapen tussen de leden van de groepen, waardoor het mogelijk wordt diepe discussies van niveau te voeren over het gedane werk. Dit maakt het mogelijk dat de organisatie een collectieve analyse kan ontwikkelen, doelen voor de korte en de lange termijn kan stellen, en continu kan reflecteren op hun werk, en dit kan aanpassen gebaseerd op opgedane ervaringen en aan de omstandigheden.

Revolutionaire organisaties zouden moeten pogen om vanuit deze principes, en op basis van hun ideologische uitgangspunten, een programma te ontwikkelen dat hun korte en middellange termijndoelen definieert die gezamenlijk werken in de richting van hun doelen voor de lange termijn:

> *'Het programma moet vanuit een grondige analyse van de samenleving en de samenhang tussen de krachten die daar onderdeel van zijn. Deze moet gebaseerd zijn op de ervaring in de strijd van de onderdrukten en op hun aspiraties. Zowel doelen als de taken die de revolutionaire organisatie volgt moeten zich hierop baseren om zo niet alleen het uiteindelijke einddoel te behalen, maar ook de middellange termijndoelen.'*[7]

Het laatste punt, welke één van de centrale punten binnen de praktijk van Especifismo is, is het concept van 'sociale injectie.' Dit komt voort uit de overtuiging dat de onderdrukten de meest revolutionaire sector in de samenleving zijn, en dat de zaden voor de toekomstige revolutionaire transformatie van de samenleving al te vinden zijn in deze klassen en sociale groepen. Sociale injectie betekend anarchistische betrokkenheid in de dagelijkse strijd van de onderdrukten en de werkende klassen. Het betekent niet het handelen binnen one-issue campagnes gebaseerd op de betrokkenheid door de te verwachten traditionele politieke activisten, maar eerder binnen bewegingen van mensen die ervoor strijden om hun eigen levensomstandigheden te verbeteren. Deze komen niet enkel samen vanuit primaire materiële noodzaak, maar ook vanwege een sociale en historische noodzaak om de aanvallen van de staat en kapitalisme af te weren. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op arbeidersbewegingen (de strijd van de leden ervan), migrantengemeenschappen die een legale status eisen, studenten uit de werkende klasse die vechten tegen bezuinigingsmaatregelen en het verzet van armen en werklozen tegen ontruimingen en het opheffen van sociale

7: En La Calle

voorzieningen.

Door deze dagelijkse conflicten worden de onderdrukten een bewuste kracht. Deze klasse-op-zichzelf, of beter gezegd, klassen-op-zichzelf (gedefinieerd voorbij de klasse-reducerende visie van het stedelijke industriële proletariaat om zo alle onderdrukte groepen in de samenleving die een materieel belang hebben in de nieuwe samenleving mee in te begrijpen), worden gehard, getest en vinden hun oorsprong in deze dagelijkse strijd voor directe behoeften. Dat wil zeggen dat zij van sociale klassen en groepen die objectief gezien en door sociale relaties eenvoudigweg bestaan, zich ontwikkelen tot sociale krachten. Organisch bijeengekomen en vaak vanuit eigen zelfgeorganiseerde samenhang, worden zij bewuste spelers die hun eigen kracht en stem kennen en weten wie hun intrinsieke tegenstander is: elites die controle hebben over de machtsstructuren in de moderne sociale orde. Voorbeelden van sociale injectie bij de Federação Anarquista Gaúcha (FAG) zijn hun werk in de wijkcomités in de steden en sloppenwijken (genaamd Populaire Verzetscomités), het opbouwen van relaties met leden van de landloze landarbeidersbeweging Movimento Sem Terra (MST) en met afval- en recyclemateriaalverzamelaars. Door de hoge graad van tijdelijke en flexibele arbeid, gebrekkige werkuren en volledige werkeloosheid, overleeft een groot deel van de werkende klasse in Brazilië eerder van wederkerige arbeid en de informele economie dan van loonarbeid. Mensen werken bijvoorbeeld in de bouw, als straatverkoper of verzamelen afval en recyclebare materialen. Door meerjarige inspanning heeft de FAG een sterke relatie opgebouwd met de stedelijke afvalverzamelaars – genaamd catadores. Leden van de FAG hebben de catadores ondersteund met het opbouwen van een landelijke organisatie die hen rond hun gemeenschappelijke belangen probeert te verenigen en helpt geld op te halen om een collectieve recycle-onderneming op te zetten.[8] Binnen het Especifismo is de opvatting over de relatie tussen ideeën en de massabeweging dat zij niet moeten worden opgelegd door middel van leiderschap, door een 'massa-lijn', of door intellectuelen. Anarchistische militanten moeten niet proberen om een beweging 'anarchistische' posities aan te laten nemen, maar zouden moeten proberen te zorgen dat deze bewegingen hun anarchistische drijfveren zien te behouden; dat wil zeggen, hun natuurlijke instelling om zelfgeorganiseerd te zijn en om militant te vechten voor hun eigen belangen. Dit gaat er vanuit dat sociale bewegingen hun eigen logica van revolutie ontwikkelen, en dat dit niet pas gebeurt op het moment als de beweging zichzelf in het geheel als 'anarchist'

8: Eduardo, toen secretaris van externe relatie voor de Braziliaanse Federação Anarquista Gaúcha (FAG). "Saudacoes Libertarias dos E.U.A." E-mail aan Pedro Ribeiro, 25 juni 2004

identificeert. Dit gebeurt als deze zich als geheel (of in ieder geval als een overgrote meerderheid) bewust is van de eigen kracht en de mogelijkheid om deze in het dagelijkse leven uit te oefenen op een manier waarbij deze bewust de ideeën van het anarchisme aannemen. Een andere rol voor anarchistische militanten is, volgens de Especifisten, om binnen sociale bewegingen de verschillende politieke stromingen te benoemen en om actief opportunistische voorhoedepolitiek en parlementarisme te bestrijden.

Especifismo in de context van Noord-Amerikaans en Westers anarchisme

Binnen de huidige stromingen van het georganiseerde en revolutionaire Noord-Amerikaans en Westers anarchisme, zijn er meerdere aanwijzingen die duiden op een grote inspiratie en invloed van het Platform op de recente wereldwijde opleving van klassenstrijd-anarchisme. Velen zien het Platform als een historisch document dat de organisatorische fouten van het anarchisme binnen de wereldwijde revolutionaire bewegingen in voorgaande eeuwen aankaart, en plaatsen zichzelf en hun handelen binnen de 'platformistische traditie'. Dit wetende is het zinvol naar de overeenkomsten en verschillen van het Especifismo en het Platformisme te kijken.

De schrijvers van het Platform waren veteranen van de Russische Revolutie. Ze leidden in Oekraïne de boeren guerrilla-oorlog tegen de West-Europese [contrarevolutionaire] legers en later tegen de Bolsjewieken. De boeren uit de Oekraïne hadden een geheel eigen geschiedenis ten opzichte van het Russische Rijk. De auteurs van het Platform spraken vanuit een rijke ervaring en een historisch sleutelmoment voor hun tijd. Het document, dat tot doel had om de klassenstrijdanarchisten te verenigen, vond echter weinig weerklank. Daarnaast ontbreken een aantal opvallende onderdelen in de analyse en op het gebied van bepaalde vraagstukken die toen ter tijd voor revolutionairen speelden, zoals de onderdrukking van de vrouw en kolonialisme.[9]

Hoewel de meeste anarchistisch-communistische organisaties vandaag de dag claimen dat ze beïnvloed zijn door het Platform, kan het document achteraf vooral gezien worden als een scherp statement als reactie op het moeras waarin

---

9: Daarbij moet worden gezegd dat ook de traditie van het Platformisme niet volledig stil staat. Recentelijk (eind 2018) is er in Duitsland een nieuw initiatief rondom het Platform geïnitieerd, waarbij anarchistische kameraden een anarcho-communistische organisatie proberen op te richten rondom de ideeën van het Platform. Het initiatief, Die Platform, heeft daarbij echter de analyse ook naar de actualiteit aangevuld met een moderne analyse omtrent de genderongelijkheid, milieu etc. (Zie voor het document: https://www.dieplattform.org/wp-content/uploads/2019/02/layout17shre-7.pdf)

het anarchisme zich grotendeels bevond na de Russische Revolutie. Als een historisch project werden het voorstel en de primaire ideeën van het Platform grotendeels verworpen door de individualistische stromingen binnen de anarchistische beweging, werden zij verkeerd begrepen door taalbarrières zoals sommige stellen,[10] of bereikten zij nooit de groepen of elementen die zich potentieel positief rond het document zouden kunnen scharen. In 1927 organiseerde de Dielo Truda-groep een kleine internationale conferentie met aanhangers in Frankrijk, maar deze werd al snel verstoord door de politie.

In vergelijking daarmee is de praktijk van het Especifismo springlevend en ontwikkeld deze zich nog altijd. Daarmee zou men kunnen stellen dat dit een veel relevantere en hedendaagse theorie is, die voortkomt uit 50 jaar anarchistische organisatorische ervaring. Opgekomen uit de zuidelijkste punt van Latijns-Amerika heeft het concept inmiddels invloed over het gehele continent. Daarbij komen de ideeën van het Especifismo niet voort uit één enkel oprichtingsdocument, maar is organisch voortgekomen uit de bewegingen uit het globale zuiden, welke de voorhoede vormen in de strijd tegen het internationale kapitalisme en een voorbeeld stellen voor bewegingen wereldwijd. De Especifisten hebben een veel diepere basis voor anarchistische organisatie ontwikkeld dan de 'theoretische en tactische eenheid' waar het Platform voor oproept. Zij hebben een strategisch programma ontwikkeld gebaseerd op analyses die uiteindelijk dienen als leidraad voor het handelen van revolutionairen. Ze tonen ons een levend voorbeeld van revolutionaire organisatie gebaseerd op de noodzaak van een gemeenschappelijke analyse, gedeelde theorie en een sterke worteling in sociale bewegingen.

Ik denk dat er, niet alleen op wereldwijde schaal, maar specifiek ook voor klassenstrijd-anarchisten in Noord-Amerika en multi-etnische revolutionairen in de Verenigde Staten, veel inspiratie te vinden valt binnen de Especifismo-traditie. Waar het Platform kan worden gelezen als een document dat de rol van anarchisten beperkt en concentreert rond de vakbonden, geeft het Especifismo een levend voorbeeld waar we naar kunnen kijken en welke zinvolle lessen biedt voor onze taak om in het hier en nu een revolutionaire beweging op de bouwen. Dit alles wetende hoop ik dat dit artikel ons kan helpen om concreter te reflecteren op hoe we als beweging onze tradities formuleren en verder ontwikkelen.

10: Skirda, p.168

III. Theorie, ideologie en politieke praktijk: de 'Grote Boomgaard' van de FAU.

De tekst 'Huerta Grande', vertaald 'Grote Boomgaard', werd in 1972 geschreven als intern discussiedocument van de Federacion Anarquista Uruguaya, vlak voor de brute militaire coup in juni 1973. Deze kwam aan de macht na de mislukte gewapende strijd van de *Tupamaros*, een Guevaristische[1] groep, met hun strategie van het 'foquismo'[2]. Het document onderzoekt de aard van theorie en strategie. De tekst stelt dat een fundamenteel onderdeel van revolutionaire politieke organisatie is, dat men een diep begrip heeft van de materiële werkelijkheid, welke wordt gevoed door de praktische theorie en politieke praktijk. Dit mag misschien niet geheel nieuw of verrassend klinken, maar de implicaties ervan hebben sinds het verschijnen van de tekst grote invloed gehad op het anarchisme in Latijns-Amerika, waarmee de tekst een basisdocument is geworden voor de Especifistische stroming.

De *Federación Anarquista Urugaua*, bekend als de FAU, werd in 1956 opgericht en was de eerste organisatie die het organisatorische concept van het Especifismo verspreidde. De FAU stelde zichzelf tot doel om als organisatie de 'sociale injectie' van militanten te coördineren, waarbij militanten met een gemeenschappelijke strategie werken aan en binnen massaorganisaties. Eén van de doelen daarbij is om populaire macht op te bouwen door middel van massaorganisaties en uiteindelijk een breed gedragen libertaire beweging welke een scheuring met de staat zou moeten kunnen bewerkstelligen. In de jaren 1960 was de organisatie cruciaal voor het oprichten van de

1: Guevaristisch, wijzend op de achternaam van Ché Guevara; gebaseerd op de ideeën van de uit Argentinië afkomstige Marxistische guerrillaleider Ernesto "Che" Guevara.

2: Foquismo of focalisme is een guerrilla-concept gebaseerd op de ervaringen in de Cubaanse Revolutie. Het is gebaseerd op het principe van een voorhoede bestaande uit kleine mobiele paramilitaire groepen die een focus kunnen bieden voor publieke onvrede tegen een zittend regie en zo een algemene opstand kunnen triggeren en leiden. Het concept werd in eerste instantie bedacht voor agrarische of bergachtige gebieden waar overheden minder invloed en aanwezigheid hebben, maar eind jaren zestig vond het met strategische aanpassingen wereldwijd toepassing in de stadsguerrillabewegingen van die tijd.

Uruguayaanse CNT, een nationale confederale vakbond waarbinnen 90% van de arbeiders georganiseerd waren; het Arbeiders en Studenten Verzet (kortweg ROE), een federatie van militante arbeiders en studentengroepen met een lidmaatschap van tegen de 12.000 leden; en de gewapende vleugel van de FAU, de OPR-33. De afgelopen twee decennia heeft de FAU geholpen bij de oprichting van verschillende vergelijkbare organisaties in zowel Brazilië, Argentinië en Chili, en de organisatie heeft anarchistische organisaties over de hele wereld geïnspireerd.

Noot: In de tekst wordt er gebruik gemaakt van de term 'partij'. Deze komt overeen met de manier waarop Errico Malatesta deze gebruikte als synoniem voor politieke organisatie: 'Met het begrip 'partij' bedoelen wij allen die aan dezelfde kant staan, dat wil zeggen, diegenen die eenzelfde algemene doelstelling hebben en die, op de een of andere manier, strijden voor dezelfde doelen tegen een gemeenschappelijke tegenstanders of vijanden.'

De Engelse vertaling, waar deze Nederlandse vertaling op is gebaseerd, komt van Pedro Ribero en werd door Habriel Ascui in 2018 nogmaals herzien.

'Grote Boomgaard'

Door Federacion Anarquista Uruguaya

Om te begrijpen wat er gaande is (de conjunctuur), is het noodzakelijk om op een correcte wijze te denken. Correct denken betekent het adequaat verwerken en ordenen van de gegevens die over de realiteit in grote hoeveelheden worden geproduceerd.

Correct denken is een onmisbare voorwaarde om correct te analyseren wat er op een gegeven moment gaande is in een land of in de geschiedenis van een land. Dit vraagt om instrumenten. Voor onze taak zijn deze instrumenten concepten, en om correct te denken is er een serie van concepten nodig die coherent aan elkaar geformuleerd zijn. Dat wil zeggen dat er een systeem van concepten noodzakelijk is – een theorie.

Zonder een theorie loopt men het risico dat men elk probleem individueel, in isolatie benaderd, met telkens een verschillend vertrekpunt. Of dat men deze onderzoekt op basis van subjectiviteit, giswerk, voorkomen et cetera.

De partij was in staat om serieuze fouten te voorkomen omdat we in staat

waren om te denken aan de hand van concepten die een belangrijke mate van coherentie met elkaar hebben. Er zijn ook serieuze fouten gemaakt door de onvoldoende ontwikkeling van ons theoretische denken als een organisatie.

Om een programma op te kunnen stellen, moeten we de economische, politieke en ideologische realiteit van ons land kennen. Hetzelfde is noodzakelijk voor het opstellen van een politieke lijn die voldoende helder en concreet is. Als we onvoldoende of verkeerde kennis hebben, zullen we geen programma hebben, of slechts een zeer algemene lijn die moeilijk om te zetten zal zijn op alle locaties waar de partij actief is. Als er geen duidelijke lijn is, bestaat er geen efficiënte politieke praktijk. De politieke wil van de partij loopt dan het risico om te verwateren. 'Voluntaristisch' handelen leidt ertoe dat men enkel doet wat er op dat moment toevallig opkomt uit goede bedoelingen, maar bepaalt niet de uitkomst van gebeurtenissen vanwege een onnauwkeurige voorstelling. Wij worden door [de gebeurtenissen] bepaald en reageren hier enkel spontaan op.

Zonder een lijn voor het theoretische werk zal een organisatie, ongeacht hoe groot deze is, overdonderd worden door de omstandigheden die het niet kan beïnvloeden of verwerken. De politieke lijn heeft een programma nodig, begrepen als de doelen die bereikt moeten worden in elk stadium. Het programma geeft aan welke krachten ons gunstig gezind zijn, welke vijandig en welke slechts tijdelijke bondgenoten. Maar om dit vast te kunnen stellen, is er een diepgaand begrip van de realiteit in het land nodig. Daarom is het verwerven van deze kennis momenteel van de hoogste prioriteit. Om deze kennis te verzamelen hebben we theorie nodig.

De partij heeft een helder beeld nodig om coherent over het land, de regio en de strijd van internationale arbeidersbewegingen door de geschiedenis heen, na te kunnen denken. We hebben een efficiënt raamwerk nodig om de groeiende hoeveelheid gegevens over onze economische, politieke en ideologische realiteit te ordenen en te waarderen.

We hebben daarvoor een methode nodig die ons helpt deze gegevens te analyseren om te zien wat belangrijker is – welke dingen prioriteit hebben, en welke dingen later komen – zodat we op een goede manier onze krachten organiseren om ze in te brengen in een front. Een conceptueel plan dat ons in staat stelt om dingen met elkaar op een systematische en coherente wijze met elkaar te verbinden, is voor ons als militanten van onze partij van vitaal belang voor onze doelen. Zo'n schema moet helpen voorbeelden te genereren over hoe anderen, door middel van deze concepten, in een andere realiteit kunnen handelen.

Het leren begrijpen van ons land moeten we echter zelf doen; niemand anders zal dit voor ons doen.

We willen daarmee niet stellen dat we geheel nieuwe theoretische schema's moeten bedenken. We gaan geen nieuwe theorie (en alles wat dat impliceert) ontwikkelen. De reden hiervoor is de algemene bekrompenheid van ons milieu, de gespecialiseerde instituties en het gebrek aan beschikbaarheid om deze taak op zich te nemen.

Daarom moeten we bestaande theorie nemen zoals deze is, en deze kritisch analyseren. We kunnen geen enkele theorie zomaar zonder kritiek, als een dogma, blind vertrouwen.

We willen een volledige transformatie van ons land, en we zullen daarbij niet de denkwijzen zoals deze door de bourgeoisie ontwikkeld zijn aannemen. Met bourgeois voorstellingen, zullen we denken zoals de bourgeoisie wil dat wij denken.

Wij willen als revolutionairen over Uruguay en diens omgeving nadenken, en deze als revolutionairen bestuderen. Daarom zullen we, als onderdeel van de verschillende socialistische stromingen, altijd die elementen overnemen die ons helpen dit te doen: om als revolutionairen na te denken over het land, de regio en andere regio's en ervaringen en deze als zodanig te analyseren.

We nemen daarbij geen theorieën aan omdat deze in de mode zijn. 'Stellingen' van anderen op andere plekken en in een andere tijd te herhalen, is gezien hun andere situatie en problemen, geen theorie. Dit doen enkel charlatans.

Theorie is een instrument, een gereedschap dat een doel dient. Het bestaat om de kennis te produceren die we nodig hebben. Het eerste dat we van belang achten, is ons land te begrijpen. Als de theorie niet in staat is om nieuwe zinvolle kennis voor onze politieke praktijk te produceren, is deze absoluut waardeloos. Dan is het enkel een thema voor zinloos gereutel, voor steriele ideologische polemiek.

Iemand die een grote moderne machine koopt, en in plaats van er op te werken, er de hele dag over praat, speelt een slechte rol, is een charlatan. Net als degene die, als hij een machine tot zijn beschikking heeft, het werk liever met de hand doet omdat 'dat is hoe het altijd gedaan werd…'

Enkele verschillen tussen theorie en ideologie

Het is belangrijk om op een aantal verschillen te wijzen tussen dat wat gewoonlijk theorie en ideologie genoemd wordt.

Theorie richt zich op de ontwikkeling van conceptuele elementen die nodig zijn om grondig na te kunnen denken en om een diepgaand begrip van de concrete realiteit te krijgen. In die zin zouden we theorie kunnen vergelijken met een wetenschap.

Ideologie bestaat op zijn beurt uit elementen van niet-wetenschappelijke aard, die helpen om actie te stimuleren en te motiveren, gebaseerd op omstandigheden die, hoewel ze betrekking hebben op objectieve omstandigheden, er niet strikt uit voortvloeien. Ideologie wordt bepaald door objectieve omstandigheden, hoewel het niet mechanisch door hen wordt bepaald.

De grondige en diepgaande analyse van een concrete situatie is, in diens werkelijke en objectieve bewoording, een theoretische analyse die op een zo wetenschappelijk mogelijke wijze wordt opgesteld. De uiting van motivaties, het formuleren van doelstellingen of ambities en idealen behoren allemaal tot het veld van de ideologie.

Theorie verfijnt en definieert de voorwaarden voor politiek handelen, waar ideologie motiveert, prikkelt en de 'ideale' doelen en stijl formuleert.

Er bestaat een zeer sterke relatie tussen theorie en ideologie, omdat de voorstellen van de tweede worden gebaseerd en ondersteund door de conclusies van de theoretische analyse. De effectiviteit van een ideologie als motor voor politiek handelen hangt daarmee tevens sterk samen met de theoretische ontwikkeling.

De reikwijdte van theoretisch werk

Theoretisch werk is altijd werk dat gebaseerd is op en ondersteund wordt door werkelijke processen – door wat er gaande is in de historische realiteit, door wat er gebeurt. Desalniettemin is het werk dat volledig plaats vindt in de sfeer van het denken, en daarom zijn er geen concepten die meer werkelijk zijn dan andere.

Het is belangrijk om daarbij twee basisposities te omschrijven:

1. Het verschil tussen dat wat bestaat, de concrete realiteit, tussen het concrete, historische processen, en de denkprocessen die voortkomen uit de kennis en het begrip van die realiteit. Met andere woorden; het is van belang om het verschil vast te stellen tussen zijn en denken, tussen de realiteit zoals deze is, en dat wat we erover weten.

2. Daarbij heeft het zijn de overhand over denken, de realiteit over kennis. In andere woorden, is de opeenvolging van gebeurtenissen belangrijker

– het heeft meer gewicht en is bepalender – als we spreken over dat wat in de werkelijkheid gebeurt, dan dat wat we denken of weten over de werkelijkheid.

Uitgaande van deze twee basisposities, is het ook belangrijk om te begrijpen wat de precieze reikwijdte van theoretisch werk is. Dat wil zeggen, van de inspanning om kennis te vergaren met het doel om diepgaande wetenschappelijke kennis te vergaren.

Theoretisch werk is altijd gebaseerd op vooraf vastgesteld ruw materiaal – de grondstof. Theorie maakt geen deel uit van de concrete werkelijkheid, maar komt voort uit informatie, gegevens en een opvatting van de realiteit. Dit ruwe materiaal wordt in het proces van het theoretische werk verwerkt door middel van bepaalde bruikbare concepten en bepaalde denkwijzen en het product van deze benadering is kennis.

Met andere woorden: er zijn enkel werkelijke, concrete unieke objecten (bepaald door historische omstandigheden, bepaalde momenten). Het proces van theoretisch werk is om deze te leren kennen.

Soms richt theoretisch werk zich op abstracte objecten die niet in de werkelijkheid bestaan, maar slechts in het denken, en toch onmisbare instrumenten zijn; een voorwaarde om de werkelijke objecten te begrijpen (bijvoorbeeld het concept van sociale klassen, et cetera). Bij de productie van kennis worden grondstoffen (de oppervlakkige waarneming van de werkelijkheid) verwerkt tot een product (diepgaande wetenschappelijke kennis hierover).

De term 'wetenschappelijke kennis' moet daarbij worden gedefinieerd in relatie tot de sociale realiteit. Toegepast op de realiteit, heeft het tot doel om begrip te krijgen van de strikte terminologie, en daarmee de beste benadering van de realiteit zoals deze is.

Daarbij moet gezegd worden, dat dit proces van begrip van de sociale realiteit, net zoals met alle andere werkelijke studieobjecten, onderworpen is aan een oneindige theoretische diepgang. Net als dat de natuurkunde, scheikunde en andere wetenschappen hun kennis over de realiteit waaruit hun studie bestaat, oneindig kunnen verdiepen, zo kan op dezelfde wijze de sociale wetenschap oneindige verdieping vinden wat betreft de kennis van de sociale realiteit. Daarom is het een vergissing om te denken dat er 'volledige' kennis van de sociale realiteit nodig is, om kunnen beginnen met handelen om zo dingen te veranderen. Net als dat het fout is om te handelen, zonder een diepgaand begrip te hebben van de sociale werkelijkheid.

Diepgaande wetenschappelijke kennis van de sociale realiteit, van sociale structuren, kan alleen worden bereikt door het werken met informatie,

statistische data et cetera, door middel van meer abstracte conceptuele instrumenten die ontwikkeld en opgemaakt zijn uit theorie. Door middel van het oefenen met theoretisch werk proberen we de conceptuele instrumenten te ontwikkelen die ons telkens iets preciezer en concreter naar een begrip van de specifieke realiteit van onze omgeving leiden.

Alleen door een adequaat theoretisch begrip, diepgaand en wetenschappelijk, kunnen ideologische elementen worden ontwikkeld (aspiraties, waarden, idealen, et cetera) die samen de adequate middelen voor de transformatie van de sociale realiteit vormen – samen met coherente principes en een efficiënte politieke praktijk.

Politieke praktijk en het kennen van de werkelijkheid

Een efficiënte politieke praktijk vraagt daarom om kennis van de realiteit (theorie), de harmonieuze samenhang hiervan met de objectieve waardes voor verandering (ideologie) en de concrete politieke middelen om deze transformatie te bereiken (politieke praktijk). Deze drie elementen smelten samen tot een dialectische eenheid, en vormen samen de inspanning voor verandering zoals de partij deze voor heeft.

Je kunt je afvragen of we zouden moeten wachten voor een volledige afgeronde theoretische ontwikkeling voordat er kan worden begonnen met praktisch handelen. Nee. Theoretische ontwikkeling is geen academisch probleem, deze begint niet bij nul. Deze is gebaseerd op en gemotiveerd en ontwikkeld door het bestaan van ideologische waarden en een politieke praktijk. Deze elementen bestaan historisch gezien over het algemeen vóórdat er een theorie over bestaat, en motiveren de ontwikkeling ervan.

De klassenstrijd bestond lang voordat er een theoretisch concept over werd ontwikkeld. De strijd van de onderdrukten wachtte niet op de uitwerking van een theoretisch verhandeling. Het bestaan ervan, ging de kennis erover voor. Het bestond vóórdat er kennis over bestond, vóór de theoretische analyse over het bestaan ervan.

Daarom is het, deze basisregel kennende, van fundamenteel belang om te handelen, om een politieke praktijk te hebben. Alleen uit een praktijk, door de concrete aanwezigheid, onder de bewezen voorwaarden van diens ontwikkeling, kan een bruikbaar theoretisch raamwerk worden uitgewerkt. Een raamwerk dat niet bestaat uit een verzameling van abstracte statements met enige mate van coherentie en interne logica, maar zonder enige samenhang

met de ontwikkeling van werkelijke processen. Om effectief te kunnen theoretiseren, is essentieel te handelen.

Kunnen we vanwege de politieke urgentie afzien van theorie? Nee. Er is misschien een politieke praktijk die enkel gebaseerd is op ideologische criteria, welke ongefundeerd is, of onvoldoende gefundeerd op theoretische analyse. Iets dat we veel zien in ons milieu.

Niemand kan beweren dat er, in onze realiteit, of in de realiteit van onze (Latijns) Amerikaanse regio, een adequate theoretische analyse bestaat; een voldoende uitgewerkt begrip nog minder. En deze constatering geldt ook voor de rest van onze realiteit. De theorie is pas in zijn beginstadium. Er is echter al decennia lang strijd gaande, een confrontatie. We moeten daardoor echter het fundamentele belang van theoretisch werk niet onderschatten.

De eerder gestelde vraag moeten we daarom als volgt beantwoorden: de nadruk moet liggen op de praktijk, maar hoe effectief die praktijk is, hangt af van een diepgaand begrip van de realiteit.

In een werkelijkheid als de onze, en de sociale samenstelling van ons land, moet theoretische ontwikkeling, net als overal, vertrekken vanuit een groep efficiënte theoretische concepten die gebaseerd zijn op zoveel mogelijk gegevens, welke samen de grondstoffen vormen voor de theoretische ontwikkeling.

Gegevens op zichzelf, onderzocht in isolatie, zonder enige adequate theoretische of conceptuele benadering, representeren de werkelijkheid niet adequaat. Ze verhullen en decoreren slechts de ideologieën waarvan deze gegevens in dienst worden gesteld.

Abstracte concepten verstrekken op zichzelf ook geen verder begrip van de realiteit.

Het theoretisch werk dat in ons land bestaat, fluctueert gewoonlijk tussen deze twee foutieve extremen: een praktijk zonder voldoende begrip van de realiteit door een ontbrekende theoretische diepgang óf theorieontwikkeling in een geïsoleerd vacuüm zonder een goede koppeling met de praktijk.[3]

3: Slotsamenvatting in het schuin is door de vertaler toegevoegd.

VI.
De specifiek anarchistische organisatie

“Als het [de revolutionair] ontbreekt aan een leidend idee voor diens actie, zal deze niet meer zijn dan een schip zonder kompas.”

- Ricardo Flores Magón

“Een anarchistische organisatie moet zich, naar mijn idee, baseren op volledige autonomie, op volledige onafhankelijkheid, en daarom op de volledige verantwoordelijkheid van individuen en groepen; vrije overeenstemming tussen diegene die geloven dat het zinvol is om zich te verenigen om samen richting een gemeenschappelijk doel te werken; een morele plicht om zich aan de geaccepteerde toezeggingen en plichten te houden en niets te doen dat in tegenspraak is met het geaccepteerde programma.”

- Errico Malatesta

In deze tekst hebben we de specifieke anarchistische organisatie bediscussieerd en wat we daarvan verwachten. Zoals we eerder al benoemd hadden, is diens doel om “een algemene door het volk gedragen organisatie op te bouwen en deze te beïnvloeden, om deze het gewenste karakter te geven en om het libertaire socialisme te bereiken door middel van sociale revolutie.” We zien dit als activiteit op het politieke niveau.

De specifieke anarchistische organisatie is de groepering van anarchistische individuelen die, vanuit hun eigen wil en vrije overeenstemming, gemeenschappelijk aan duidelijk gedefinieerde doelen werken. Hiervoor maken zij gebruik van vormen en middelen die er aan bijdragen dat deze doelen worden behaald of dat er, op z’n minst, in de richting hiervan wordt bewogen.

We kunnen de anarchistische organisatie dus zien als “[…] een groep individuen die een gemeenschappelijk doel hebben, en deze proberen na te streven. Het is logisch dat zij elkaar begrijpen, onderling werk verdelen en alle maatregelen nemen die nodig zijn voor deze taak.”[1] Anarchisten spreken zich,

via de anarchistische organisatie, uit op het politieke en ideologische niveau om zo hun revolutionaire politiek in de praktijk te brengen en middelen te ontwikkelen – de manier van werken – die de weg wijzen naar de uiteindelijke doelen: sociale revolutie en libertair socialisme. Deze politieke praktijk, welke deze definitieve doelen nastreeft, moet worden uitgevoerd:

> *"[…] door het creëren van een organisatie die kan voldoen aan de taken van het anarchisme, niet alleen in de voorbereiding op de sociale revolutie, maar ook voor daarna. Zo'n organisatie moet alle revolutionaire krachten van het anarchisme verenigen en zich direct bezig houden met het voorbereiden van de massa's op de sociale revolutie en met de strijd voor de realisatie van de anarchistische samenleving."*[2]

Deze organisatie is gebaseerd op kameraadschappelijke overeenstemmingen, zowel voor het interne functioneren als voor externe actie – zonder overheersende relaties, uitbuiting of vervreemding in haar midden – wat een libertaire organisatie uitmaakt. De functie van de specifiek anarchistische organisatie is om de sociale kracht van het anarchistische militanten te coördineren, verenigen en te laten groeien. Het biedt een middel voor een solide en consistente strijd, wat fundamenteel is voor het nastreven van de einddoelen. Daarom:

> *"[…] is het noodzakelijk om zich te verenigen en te organiseren: allereerst te discussiëren, dan om de middelen voor de revolutie te verzamelen, en tenslotte, om een organisch geheel te vormen dat, gewapend met de middelen en gesterkt door diens vereniging, als het historische moment zich aandoet, al het onrecht en alle tirannieëen in de wereld van de kaart veegt […] De organisatie is het middel om jezelf te onderscheiden, om een programma met ideeën en gevestigde methodes uit te werken. Een soort verenigende banier om de strijd aan te gaan met diegenen waarvan je weet dat je van hen op aan kunt en bewust van de kracht die tot je beschikking staat."*[3]

Om dit gereedschap van solide en consistente strijd te vormen, is het van essentieel belang dat de anarchistische organisatie een duidelijk gedefinieerde strategische, tactische en politieke lijn heeft. Deze wordt gevormd door middel van theoretische en ideologische eenheid, en de eenheid van strategieën en tactieken. Deze organisatie van goed gedefinieerde lijnen verenigt de

---

1: Errico Malatesta, *Organisation II.*, in *Escritos Revolucionários*, p.55

2: Nestor Makhno, *Our organization*, in *Anarchy and Organisation*, St. Paul, Libertarian Struggle, p.33

3: Luigi Fabbri, A Organização Anarquista, in Anarco-Communismo Italiano, p.107, 110-111

anarchisten op het politieke en ideologische niveau, en ontwikkelt hun politieke praktijk op het sociale niveau. Dit karakteriseert een organisatie die bestaat uit een actieve minderheid, welke het sociale niveau altijd als veel groter ziet dan het politieke. Deze politieke activiteiten krijgen vorm wanneer de anarchistische organisatie ten midden van de klassenstrijd als een actieve minderheid sociaal werk verricht en 'sociale injectie' toepast. [...] Als actieve, goed georganiseerde minderheid, vormen de anarchisten een veel grotere sociale macht bij het omzetten van sociaal werk, en hebben zij een grotere kans met hun sociale injectie. Naast het sociale werk en de injectie, heeft de anarchistische organisatie ook nog andere taken: de productie en reproductie van theorie, anarchistische propaganda, politieke scholing, het voorstellen en implementeren van strategieën, het onderhouden van politieke en sociale relaties en het beheren van middelen. We kunnen dus stellen dat de activiteiten van de specifieke anarchistische organisatie als volgt zijn:

- Sociaal werk en injectie
- Productie en reproductie van theorie
- Anarchistische propaganda
- Politieke scholing
- Conceptie en implementatie van strategie
- Sociale en politieke relaties
- Beheer van middelen

Deze activiteiten kunnen in meer of mindere mate publiekelijk zijn. Daarbij moet altijd naar de sociale context gekeken worden waarbinnen [de organisatie] opereert. Wij zeggen min of meer publiekelijk omdat we van mening zijn dat "men dàt waarover men het eens is dat iedereen het moet weten, publiekelijk moet worden gedaan, en dat men dàt waarover men het eens is dat dit verborgen moet blijven, in het geheim wordt gedaan."[4] Als de repressie minder is, kan de anarchistische organisatie openlijk ageren en de grootst mogelijke hoeveelheid propaganda verspreiden en proberen zoveel mogelijk mensen te bereiken. In tijden van sterkere repressie, als "een overheid ons bijvoorbeeld verbiedt te spreken, te drukken, samen te komen, te organiseren, en we niet de kracht hebben om hier openlijk tegen in opstand te komen, proberen we om op clandestiene wijze te spreken, drukken en elkaar te treffen."[5]

Bij dit werk, dat per sociale context verschilt, moet de anarchistische organisatie altijd de belangen van de uitgebuite klassen verdedigen; want we

---

4: Errico Malatesta, *La Propaganda Anarquista*, citaat uit *Pensiero e Voluntà*, 19 januari 1925. In Vernon Richards Op. Cit. p.171

zien dit als een politieke uitdrukking van deze belangen. Voor ons betekent het dat anarchistische ideeën:

"[…] niets zijn als deze niet de puurste en meest trouwe uitdrukking zijn van het volksinstinct. Als zij niet overeenkomen met deze instincten zijn ze nep; en als zij onecht zijn, zullen zij door het volk verworpen worden. Maar als deze ideeën een eerlijke uitdrukking zijn van dit instinct, als zij de ware gedachte van het volk uitdrukken, dan zullen zij snel de tot de geest van de opstandige massa's doordingen; en zolang deze ideeën het pad kruisen met die van de volksgeest, zullen deze snel tot volledige realisatie komen."[6]

Begrepen als een politieke uitdrukking van de belangen van de uitgebuite klassen, handelt de specifieke anarchistische organisatie niet in diens naam en zal zichzelf nooit boven hen plaatsen. Het zal de organisatie van de uitgebuite klassen niet vervangen, maar geeft anarchisten de kans om zichzelf in dienst van hen te stellen.

In deze politieke strategie van het zichzelf in dienst stellen van de uitgebuite klassen, wordt de specifieke anarchistische organisatie geleid door een Handvest van Principes. Deze principes zijn de ethische grondvesten en principes waar geen concessies op worden gedaan, welke alle politieke activiteiten begeleiden en een model voor anarchistische actie bieden. "Consistentie in deze principes is wat het anarchisme diens ideologische authenciteit geeft."[7] In ons geval worden in het *Handvest van Principes* van 2003 negen principes gedefinieerd: vrijheid, ethiek en waarden, federalisme, zelfbestuur, internationalisme, directe actie, klassenstrijd, politieke praktijk en sociale injectie, en wederzijdse hulp.

Allereerst kijken we naar *vrijheid*, en onderstrepen dat "de strijd voor vrijheid de anarchie voorgaat." Zoals Bakoenin stelde, menen wij dat "individuele vrijheid […] slechts haar volledig uitdrukking kan vinden in collectieve vrijheid." Hierom verwerpen wij de individualistische voorstellen van het anarchisme. Het nastreven van het libertaire socialisme is dus de aanhoudende strijd voor vrijheid. Een ander principe dat voor ons absoluut centraal staat is dat van ethiek en waarden. Het vormt de basis vormt van al ons handelen aan de hand van de anarchistische ethiek en een "niet-verhandelbare militante toewijding". Door middel van ethiek pleiten we o.a. voor een consistentie tussen doel en middelen en voor wederzijds respect.

Federalisme en *zelfbestuur* zijn onze principes voor niet-hiërarchische

5: Ibid p.172

6: Michael Bakoenin, *Mobilizaçao do Perletariado*, in *Conceito de Liberdade*, p.134

7: FARJ, *Carta de Principios*. De citaten uit de volgende 7 paragrafen refereren aan dit document.

en gedecentraliseerde organisatie. Deze worden in stand gehouden door wederzijdse hulp en vrije associatie, waarbij we uitgaan van de notie van de IWA[8] dat iedereen rechten en plichten heeft. Deze principes zullen op elk niveau als leidraad dienen van het bestuur van de toekomstige samenleving: economisch, politiek en sociaal, uitgevoerd door de arbeiders zelf. Door de nadruk erop te leggen dat strijd vanuit de mensen zelf moet worden aangestuurd ondersteunen we de notie dat "zelfs terwijl we onder het huidige verjaarde systeem leven, [zelfbestuur] de mogelijkheid verschaft voor de transformatie die richting een egalitaire samenleving wijst."

Met *internationalisme* onderstrepen we het internationale karakter van de strijd en de noodzaak om onszelf op basis van klassebelangen te organiseren, en niet op basis van nationaliteit. De uitgebuitenen van het ene land moeten inzien dat de uitgebuitenen van een ander land hun kameraden in de strijd zijn, niet hun vijand. Internationalisme verzet zich tegen nationalisme en de verheerlijking van de staat. Zij representeren een bepaald superioriteitsgevoel tegenover andere landen en volkeren en versterken etnocentrisme en vooroordelen – de eerste stap richting xenofobie. Iedereen, ongeacht hun nationaliteit, is gelijkwaardig en zou vrij moeten zijn.

Directe actie is voor ons een principe dat zich baseert op horizontalisme, en moedigt de actieve rol van de werkers aan. Dit in tegenstelling tot de parlementaire democratie, die, zoals we altijd hebben gesteld, politiek vervreemdend werkt. Directe actie geeft mensen de beschikking over hun eigen keuzes en handelen waardoor het "arbeiders en de onderdrukten in het middelpunt van de politieke actie stelt."

Hierop aansluitend kiezen we ervoor ons te baseren op de *klassenstrijd*. We definiëren onszelf als een arbeidersorganisatie van werkers die de uitgebuitenen verdedigen en vechten voor de omverwerping van de klassenmaatschappij en voor het opbouwen van een samenleving waarin slaven en hun meesters niet langer meer bestaan. Hierom erkennen we de klassenstrijd en geven deze prioriteit. Voor ons is er een centrale noodzaak om het kwaad van het kapitalisme te bestrijden. Hiervoor is het van essentieel belang om aan de zijde van de uitgebuitenen te strijden; daar waar de consequenties van de klassenmaatschappij het meest zichtbaar en duidelijk zijn.

Het principe van de *politieke praktijk* en de *sociale injectie* versterken het idee dat alleen de uitgebuite klassen het anarchisme kunnen laten opbloeien. Daarom moet de anarchistische organisatie proberen zich in elke strijd van het

8: International Workers Association (IWA): internationale federatie van anarcho-syndicalistische vakbonden en initiatieven.

volk te betrekken, ongeacht waar deze plaats vindt. Wij menen dat de interactie tussen de anarchistische organisatie en uitingen "van de sociale sector, de culturele sector, van landarbeiders, vakbondsleden, studenten, in lokale gemeenschappen, van milieukampen etc., zolang deze maar ingebracht wordt in de context van een strijd voor vrijheid," bijdraagt aan de concretisering van dit principe.

Het laatste principe van het Handvest is *wederzijdse hulp*, welke solidariteit in de strijd aanmoedigt. Het stimuleert de kameraadschappelijke relaties aan tussen iedereen die werkelijk werkt voor een rechtvaardige en egalitaire wereld. Het moedigt een effectieve solidariteit tussen de uitgebuitenen aan.

Op het moment dat de specifieke anarchistische organisatie sociaal werk verricht, probeert deze om op constructieve wijze invloed uit te oefenen op sociale bewegingen door middel van voorstellen, en deze tegelijkertijd af te schermen van negatieve invloeden door individuen en groepen die hen voor andere doelen willen gebruiken – in plaats van de verdediging van de belangen van het volk, en hen aan te moedigen zelf actoren te worden in hun eigen emancipatie. Wij weten dat politici, partijen, vakbonden en ook andere autoritaire organisaties en individuen – zoals de kerk, drugshandelaren etc. – obstakels vormen voor het opbouwen van een volksorganisatie als zij doordringen tot sociale bewegingen. In de overgrote meerderheid van de gevallen proberen zij gebruik te maken van het aantal mensen dat daarbij betrokken is om: steun te vinden in verkiezingen, een basis te vormen voor autoritaire machtsprojecten, om geld te verdienen, gelovigen te vinden, nieuwe markten te openen, etc. Autoritaire organisaties en individuen hebben niet tot doel sociale bewegingen te ondersteunen, maar gebruiken deze om hun eigen doeleinden te behalen. Deze komen niet overeen met de doelen van de militanten van de sociale bewegingen – dat wil zeggen, de autoritairen proberen macht te krijgen over sociale bewegingen.

Elke anarchist die zich ooit georganiseerd heeft, of gezien heeft hoe sociale bewegingen werken, weet dat, als er geen consistente organisatie is die anarchisten de noodzakelijke kracht geeft in het voortdurende gevecht om politieke ruimte, de autoritairen de hegemonie[9] verwerven en de inspanningen van de anarchisten volledig verloren gaan. De anarchisten staat, doordat zij niet de noodzakelijke sociale kracht vormen, twee opties te wachten: zij zullen door de autoritairen als werkpaard (als pion) gebruikt worden, waarbij zij

9: Hegemonie: het overwicht op uiteenlopende gebieden als, politiek, handel, cultuur en ideologie van een partij of staat over andere partijen of staten, waardoor de eerste indirecte macht over de andere kan uitoefenen.

de autoritaire machtsplannen uitvoeren, óf ze zullen simpelweg buiten spel worden gezet. In het eerste geval doelen we op anarchisten die niet specifiek georganiseerd zijn en gewoon naar evenementen gaan. Als zij niet georganiseerd zijn, oefenen zij niet de noodzakelijke kracht uit om enige sociale invloed uit te kunnen oefenen. Omdat zij niet werkelijk [de plannen van de autoritairen] frustreren, worden ze binnen de sociale bewegingen getolereerd. In het tweede geval hebben we het over geïsoleerde anarchisten die een bepaalde invloed beginnen uit te oefenen, of, in de ogen van autoritairen, "in de weg beginnen te lopen." In dat geval worden zij van de beweging uitgesloten, er uitgezet of daarbinnen zwart gemaakt. Zij worden door de autoritairen letterlijk onder de voet gelopen. Zonder de noodzakelijke organisatie kunnen [deze anarchisten] zich niet handhaven binnen sociale bewegingen en daarom niet de gewenste invloed uitoefenen.

Dit gebeurt omdat, als anarchisten niet goed georganiseerd zijn, autoritaire of minder libertaire organisaties zich kunnen vestigen. Met het aankaarten van de permanente strijd om politieke ruimte, doelen we er niet op dat anarchisten moeten vechten voor het leiderschap, het toezicht, of enige privilege binnen de sociale bewegingen. We hebben het daarentegen over de interne strijd die plaats vindt als wij sociale bewegingen willen beïnvloeden zodat zij libertaire methodes te gebruiken.

Wij zijn er van overtuigd dat er nooit werkelijk een politiek vacuüm bestaat, nergens. Daarom is het – als we willen dat onze principes succes hebben – noodzakelijk om de invloed van de autoritairen terug te dringen en vice versa. Op het moment dat een aantal anarchisten zich inspannen om een beweging aan te zetten tot het gebruik van directe actie of directe democratie, zullen politici en partijen bijvoorbeeld daartegen zijn. En tenzij anarchisten sterk georganiseerd zijn, met sociale injectie en de mogelijkheid om deze standpunten naar voren te schuiven, zullen autoritaire standpunten een grotere kans hebben doorgang te vinden. Als wij als anarchisten goed georganiseerd zijn, zullen we niet achter de feiten aanlopen, maar onze standpunten inbrengen en invloed uitoefenen op sociale bewegingen – en zo een ware inbreng hebben. Door middel van de specifieke anarchistische organisatie zijn we goed georganiseerd voor het werk dat we willen verrichten binnen de meest diverse sociale bewegingen.

> *"De anarchistische organisatie moet in het verlengde liggen van onze inspanningen en onze propaganda; deze moet de bevrijdende adviseur zijn die ons leidt in onze dagelijkse strijd. We kunnen onszelf baseren op diens programma om onze acties naar andere partijen te verspreiden, naar alle specifieke organisaties die binnen bepaalde conflicten actief zijn en waarin*

we kunnen doordringen en onze activiteiten en acties kunnen voortzetten. Bijvoorbeeld in de vakbond, in antimilitaristische verenigingen, antireligieuze en antiklerikale groepen etc. Onze speciale organisatie kan tevens als platform dienen voor een anarchistische focus (niet gecentraliseerd!), als een plek van overeenstemming, van begrip en van de meest volledige solidariteit tussen elkaar. Hoe meer we verenigd zijn, hoe kleiner het gevaar dat we worden meegesleept door inconsistentie, of dat we onze smaak voor de strijd verliezen in conflicten en de machtsstrijd met anderen waarmee we het helemaal niet eens zijn, en zij ons de handen kunnen binden.[10]

Daarom dient de anarchistische organisatie, naast verantwoordelijk te zijn voor diens eigen politieke praktijk binnen verschillende kampen, ook de sociale kracht van anarchisten daarbinnen te versterken. Tussen de verschillende krachten die aanwezig zijn in deze ruimtes, zullen anarchisten zich moeten onderscheiden en hun standpunten tot uitdrukking moeten laten komen.

Het werk in verschillende werkvelden vereist dat de anarchistische organisatie zich opdeelt in verschillende fronten, welke de interne werkgroepen vormen die het sociale werk uitvoeren. Over het algemeen verdelen [politieke] organisaties die op zo'n manier werken, zich in drie basisfronten: vakbond, gemeenschap en studenten. Wij zijn echter van mening dat deze fronten niet aan de hand van deze vooraf uitgestippelde velden van inbrenging moeten worden verdeeld, maar moeten worden gebaseerd op het praktische werk van de organisatie. Naar onze mening is het geen verplichting zijn om in deze drie velden activiteiten te ontwikkelen. We denken dat er vele andere interessante werkvelden kunnen zijn die om een front vragen.

Elke organisatie moet gebieden zoeken die passen bij de ontwikkeling van diens sociale werk, en vanuit die praktische behoefte de nodige fronten vormen. Dus als er werk is in de studentensector, kan er een studentenfront zijn. Als er vakbondswerk is, kan er een vakbondsfront zijn. Het kan echter ook zijn dat, als er ander werk gedaan wordt, in bijvoorbeeld agrarische of stedelijke bewegingen, waardoor de fronten zo'n verdeling moeten volgen. In plaats van slechts één gemeenschapsfront te hebben welke zowel met landelijke als stedelijke sociale bewegingen etc. werkt, kan men ook voor elk een eigen front creëren. In die zin zijn wij voor een dynamisch gebruik van fronten om zo het best aan te sluiten bij het werk en de interne organisatie van de specifiek anarchistische organisatie.

De fronten zijn in hun respectievelijke werkveld verantwoordelijk voor het opzetten en ontwikkelen van sociale bewegingen. Ze dienen er ook voor te

---

10: Luigi Fabbri, *A Organização Anarquista*, in *Anarco-Communismo Italiano*, p.116

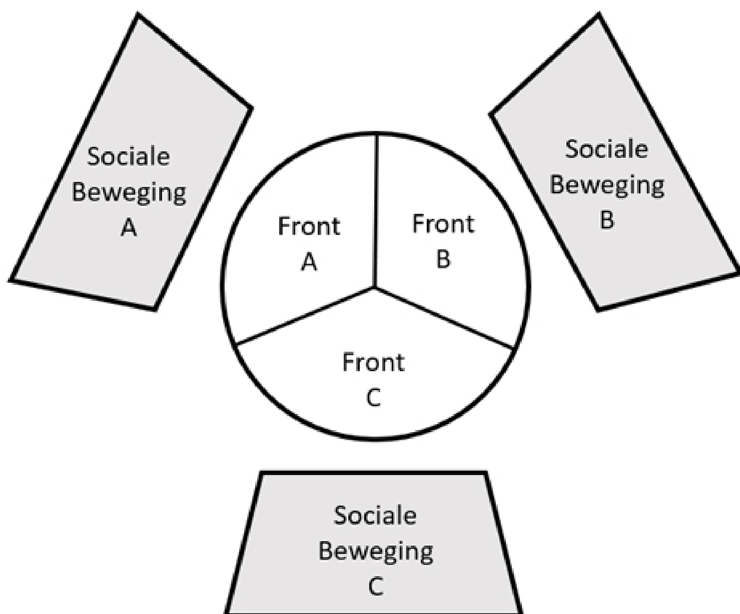

Diagram 1.

zorgen dat anarchisten politiek de ruimte hebben – ruimte die constant onder spanning staat – en zo invloed uitoefenen binnen deze bewegingen.

In het geval van onze organisatie hebben we in het begin ons werk in twee fronten verdeeld. Het "gemeenschapsfront", met het werk en beheer van de Fabio Luz Sociale Bibliotheek (Bibliotheca Social Fábio Luz – FSFL), welke onderdeel is van *Centrum voor Sociale Cultuur van Rio de Janeiro* (Centro de Cultura Social – CSS-RJ) en hun werk in de gemeenschap, het *Marqes da Costa Onderzoekscentrum* (Núcleo de Penquisa Marques da Costa – NPMC) en het werk van de *Libertaire Studiegroep Ideal Peres* (Círclo de Estudos Libertários Ideal Peres – CELIP). De andere was het "bezettingsfront", welke zich bezig hield met de bezettingen in de stedelijke gebieden en het *Internationalistische Front van de Thuislozen* (Frente Internacionalista dos Sem-Tetto – FIST). Door veranderingen hebben we ons werk in FIST beëindigd maar bleven actief met de bezettingen. Daar hebben we een aantal bezetters en een grote groep werklozen bij elkaar weten te brengen in de *Beweging van Werkloze Arbeiders* (Movimento dos Trabalhadores Desempregados – MTD). Deze beweging had een belangrijke rol in dit front. Daarom hebben we het "bezettingsfront"

hernoemd tot het "stedelijke sociale bewegingenfront". Daarnaast hebben we, omdat we dit nodig vonden, een derde front opgericht: het "landbouw-ecologische front" (anarchisme en natuur), gebaseerd op het praktische werk met ecologie en landbouw binnen de landelijke sociale bewegingen dat zich binnen de organisatie ontwikkelde. Zo hebben we ervoor gezorgd dat de fronten zich naar de praktische context van ons werk vormden. We illustreren hier aan de hand van voorbeelden hoe dit werkt:

Diagram 1

In diagram 1 staat SAO voor de specifiek anarchistische organisatie (verdeeld in de fronten A, B en C), met daar tegenover de sociale bewegingen waarmee deze fronten interageren. In dit geval, ervan uitgaande dat de SAO met drie sociale bewegingen in contact staat, of met bepaalde sectoren van die bewegingen, verdeelt de organisatie zich in drie fronten. Front A werkt samen met SB-A of een sector binnen SB-A, Front B met SB-B of sector binnen SB-B, enzovoort.

Als praktisch voorbeeld zou de SAO verdeeld kunnen zijn in een syndicalistisch front (A), een gemeenschapsfront (B) en een studentenfront (C), en elk hiervan staat in contact met een sociale beweging. Front A zal in contact staan met de vakbond, front B met de gemeenschap, front C met de studentenbeweging. In ons geval is onze anarchistische organisatie verdeeld in drie fronten: stedelijke sociale bewegingen (A), gemeenschap (B) en landbouw-ecologisch (anarchisme en natuur). Elk van deze fronten werkt in een of meer sociale bewegingen. Front A bijvoorbeeld in de dak- en thuislozen beweging en in de MTD, front B in de gemeenschapsbeweging en front C in de landelijke ecologische en landbouwbewegingen.

Naast deze interne verdeling in fronten, die werken voor ons sociale werk, maakt de specifieke organisatie gebruik van een systeem wat wij "concentrische cirkels" noemen, wat sterk geïnspireerd is op het Bakoeninistische organisatiemodel. De primaire reden waarom we deze werkwijze hebben aangenomen, is omdat de anarchistische organisatie voor ons acties in verschillende werkvelden in stand moet houden. Deze verschillende werkvelden moeten het werk versterken, terwijl ze tegelijkertijd de mogelijkheid bieden om voorbereide militanten met een grote toewijding en mensen die sympathiek tegenover de ideeën en praktijk van de organisatie staan, bij elkaar te brengen – zij kunnen in mindere of meerdere mate voorbereid zijn en een minder of meer toegewijd. Kortgezegd is het model van de concentrische cirkels

een poging om een belangrijke paradox te overwinnen: de anarchistische organisatie moet gesloten genoeg zijn om ervaren, toegewijde en politiek met elkaar in overeenstemming zijnde militanten te verenigen, en open genoeg zijn om nieuwe militanten aan te trekken.

Een groot deel van de problemen die zich voordoen binnen anarchistische organisaties worden veroorzaakt doordat zij niet werken volgens de logica van de concentrische cirkels en door het niet implementeren van deze twee soorten van deelname. Moet iemand, die zegt anarchist te zijn en interesse te hebben in het werk van de organisatie, ondanks dat deze persoon de politieke lijn niet werkelijk kent, onderdeel zijn van de organisatie? Moet een nieuweling geïnteresseerd zijn in anarchistische ideeën om binnen de organisatie actief te zijn? Hoe verhoudt je jezelf tot “libertairen” – in de breedste zin van het woord – die zichzelf niet als anarchist identificeren? Moeten zij tot de organisatie toetreden? En de oudere leden, die al veel belangrijk werk hebben gedaan, en een band willen behouden, maar niet meer permanent aan activiteiten van de organisatie willen deelnemen? En diegenen die slechts zo nu en dan tijd hebben om actief te zijn? Er zijn veel vragen.

Andere problemen ontstaan omdat er twijfel is over het uitvoeren van het sociale werk. Moet de organisatie zichzelf binnen sociale bewegingen als anarchistische organisatie presenteren? Kan deze, tijdens het sociale werk dat de organisatie verricht, relaties aangaan met individuen, groepen en organisaties die niet anarchistisch zijn? Wat zijn in zulke gevallen de gemeenschappelijke punten om naar voren te schuiven? Hoe verricht je sociaal werk in een omgeving met mensen die een andere ideologie aanhangen met behoud van je eigen anarchistische identiteit? Hoe zorg je ervoor dat, in contact met sociale bewegingen, het anarchisme haar betekenis niet verliest. Op dit moment zijn er veel vragen.

De concentrische cirkels zijn bedoeld om de militanten en sympathisanten van de organisatie een duidelijk plek te bieden. Aanvullend proberen zij het sociale werk van de anarchistische organisatie te faciliteren en versterken en tot slot een manier te bieden waarop nieuwe militanten kunnen worden aangeworven.

In de praktijk ziet dit er als volgt uit. Binnen de specifieke anarchistische organisatie zijn er alleen anarchisten die, in grotere of minder grote mate, in staat zijn om de politieke lijn van de organisatie uit te werken, te reproduceren en toe te passen binnen de fronten en publiekelijke activiteiten. [...] De militanten zijn degenen die binnen de organisatie taken op zich nemen – uitvoerend, als afgevaardigde of anders – en extern in relatie tot het sociale

werk. De taken die de militanten op zich nemen volgen de principes van zelfbestuur en federalisme, of, anders geformuleerd, hebben een horizontale besluitvormingsstructuur waarbij alle militanten dezelfde macht en stem hebben en waar in specifieke gevallen, bij delegatie er een *imperatief mandaat*[11] wordt gegeven. De taken van de gedelegeerde moeten duidelijk worden geformuleerd zodat zij "niet naar eigen inzicht in naam van de organisatie kunnen handelen, tenzij de leden daarvan hen daarvoor expliciet mandaat hebben gegeven. Zij moeten enkel doen wat de leden hen hebben opgedragen en niet de te vervolgen weg aan de organisatie opleggen." Daarnaast moeten functies roteren, zodat iedereen bekrachtigd wordt en het vastroesten van functies of posities wordt voorkomen.

De specifieke anarchistische organisatie kan er verschillend uitzien. Deze kan slechts één cirkel van militanten hebben, waarbij allen onderdeel zijn van dezelfde groep, maar kan ook bestaan uit meer dan één cirkel – de criteria hiervoor worden gezamenlijk vastgesteld. Het kan bijvoorbeeld zijn dat men de tijd meet dat iemand binnen de organisatie is, of in hoeverre iemand in staat is om de politieke of strategische en tactische lijn verder uit te werken. De nieuwere militant, of die met minder vaardigheden, kan zich dan in één van de meer aan de buitenkant liggende (open) kringen bevinden, terwijl een militant met meer ervaring of met meer vaardigheden zich in één van de meer interne (gesloten) kringen bevindt. Er is geen hiërarchie tussen de verschillende kringen, maar het idee is dat des te dichter de kringen bij het centrum liggen, des te meer de militant "binnen" is, en dus hoe groter hun toewijding en inspanningen. Des te meer een militant te bieden heeft aan de organisatie, des te meer er van hen gevraagd wordt. Het is aan militanten zelf om te besluiten hoeveel toewijding zij bieden en of zij aan bepaalde projecten mee doen. Hoe meer zij bijdragen, hoe meer zij besluiten, en andersom, hoe minder zij bijdragen, hoe minder zij besluiten.

Dit betekent niet dat de positie van degenen die meer toegewijd zijn, van grotere waarde zijn dan die van de minder toegewijde. Het betekent dat zij aan andere besluitvormingsorganen deelnemen. Diegene die meer toegewijd zijn kunnen bijvoorbeeld bij het congres, waar de politieke en politieke en strategische lijn van de organisatie bepaald wordt, spreken en stemmen. De minder toegewijde mensen kunnen niet aan het congres deelnemen, of slechts als waarnemer, maar kunnen wel deelnemen in de maandelijkse bijeenkomsten waarin de tactieken en de praktische uitvoering van deze lijnen

11: Imperatief mandaat: een gedelegeerde representeert niet de eigen mening maar de mening van de groep waarvan deze persoon een afgevaardigde is.

worden bepaald.

Binnen de specifieke anarchistische organisatie heb je dus één of meerdere kringen, die altijd op basis van het niveau van deelname van de militanten moet worden ingedeeld. In het geval van meer dan één niveau moet dit voor iedereen duidelijk zijn, en wat de criteria zijn om van niveau van deelname te wisselen, moet voor alle militanten duidelijk zijn. Hierdoor kan de militant zelf beslissen waar zij willen zijn.

De volgende kring, die zich verder aan de buitenkant bevindt, verder van de kern van de anarchistische organisatie, is niet langer onderdeel van de organisatie, maar is van fundamenteel belang: het niveau van de ondersteuners. Dit lichaam, of deze groep, probeert alle mensen die ideologische affiniteit met de anarchistische organisatie hebben bijeen te brengen. Deze medestanders zijn verantwoordelijk voor het ondersteunen bij praktische activiteiten van de organisatie, zoals het uitgeven van pamfletten, kranten en boeken, het verspreiden van propagandamateriaal, het helpen bij de ontwikkeling van theorie en contextuele analyses, bij het organiseren van praktische activiteiten bij het sociale werk, hulp bij het organiseren van mensen etc. Dit niveau van deelname en ondersteuning is de schakel waarbij mensen met affiniteit voor de anarchistische organisatie, en het werk dat deze doet, in contact komen met andere militanten. Zij kunnen zo hun kennis over de politieke ideeën van de organisatie leren kennen en beter bekend raken met de activiteiten, hun visie op het anarchisme verdiepen, etc.

Hierom vervult de categorie 'ondersteuners' een belangrijke rol voor de anarchistische organisatie om diens activiteiten in de praktijk te kunnen brengen en mensen die interesse hebben aan te trekken. Deze toenadering heeft ook een toekomstig doel omdat een aantal van deze ondersteuners en medestanders militanten van de organisatie zullen worden. De specifieke anarchistische organisatie trekt zoveel mogelijk medestanders aan en identificeert, door middel van het praktische werk, wie er interesse heeft om zich bij de organisatie aan te sluiten. Het voorstel om tot de organisatie toe te treden kan door de militanten van de organisatie gedaan worden, maar kan tevens van de medestander komen. Hoewel elke militant er zelf voor kiest op wat voor een niveau deze wilt deelnemen aan de organisatie, en in welk werkveld deze actief wilt zijn, is het doel van de anarchistische organisatie altijd om zoveel mogelijk militanten in de binnenste kring (met de grootste toewijding) te hebben.

Laten we een praktisch voorbeeld geven: stel dat de organisatie bewust besluit om met twee niveaus van toewijding te werken – ofwel twee kringen.

Als de militanten nieuw zijn, treden zij toe op het niveau van "militant" en, als zij daar zes maanden aan deel hebben genomen en voldoende voorbereide en toegewijde militanten zijn, schuiven zij door naar het niveau van "volledige militant". Stel dat deze organisatie ook nog het niveau van medestanders heeft, dan is het doel van de organisatie, om zoveel mogelijk medestanders te verwerven. En, gebaseerd op de individuele affiniteit met de organisatie kunnen zij tot de organisatie toetreden, een militant worden en na zes maanden – als zij voorbereid zijn – doorschuiven naar het niveau van militant. We zullen hieronder verder schetsen hoe dit in de praktijk werkt.

Diagram 2

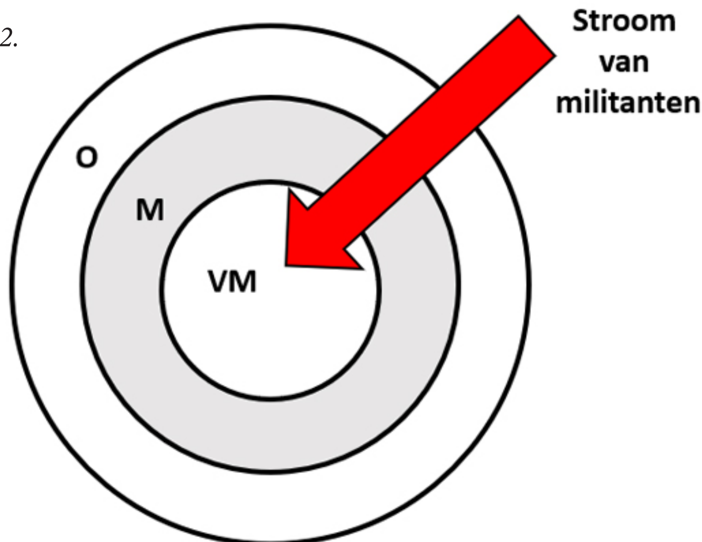

Diagram 2.

In diagram 2 representeert de 'O' de ondersteuners, 'M' de militanten en 'VM' de volledige militanten. Het doel is de stroom van militanten van MO naar M en van M naar VM te stimuleren, zoals aangegeven met de rode pijl. Diegene die geïnteresseerd zijn kunnen deze stroom volgen en diegene die dat niet kunnen, blijven waar zij zich goed voelen. Als een persoon bijvoorbeeld sporadisch ondersteuning wilt bieden, en niet meer dan dat, kan deze altijd bij de 'MO' blijven. Waar het hier om gaat, is dat ieders wil om bij te dragen ook

daadwerkelijk benut wordt door de organisatie. Het is geen afwijzing omdat de persoon weinig tijd heeft, of omdat deze liever af en toe helpt; binnen een specifiek anarchistische organisatie moet voor iedereen ruimte zijn om bij te kunnen dragen. De houding en de efficiëntie van de militanten vormen samen een doorslaggevende maatstaf voor het enthousiasme en de doelgerichtheid waarmee zij taken uitvoeren.[12] Resultaten zijn daarbij altijd een goed criterium.

De logica van de concentrische kringen vraagt dat er voor elke militant, en ook voor de organisatie zelf, erg duidelijk geformuleerd is wat de rechten en plichten zijn die bij elk niveau horen. Dit zodat mensen niet voor iets kiezen waarmee zij het eigenlijk niet eens zijn. Een medestander die elke maand voorbij komt en sporadisch een bijdrage levert kan bijvoorbeeld niet meebeslissen over de regels of activiteiten die dagelijks moeten worden uitgevoerd, omdat ze zouden besluiten over dingen die eigenlijk veel meer over de militanten gaan dan over henzelf.

Het komt binnen libertaire groepen vaak voor dat mensen die een sporadische bijdrage leveren, over dingen meebeslissen die uiteindelijk bij de meer toegewijde en meer permanente leden komen te liggen. Het is voor een militant die zo nu en dan aanwezig is, erg makkelijk om een politieke lijn voor de organisatie uit te stippelen, omdat zij deze lijn voor het grootste deel van de tijd zelf niet hoeven te volgen.

Dit zijn ongelijkmatigheden in de besluitvorming die ertoe leiden dat men iets besluit dat anderen moeten uitvoeren. In het model van de concentrische kringen zoeken we naar een systeem van rechten en plichten waarbinnen iedereen besluiten maakt over dat waar zij zich achteraf ook aan kunnen en zouden moeten verbinden. Zo bekeken is het normaal voor medestanders om alleen mee te besluiten over datgene waarbij zij betrokken zijn. Net als dat het logisch is voor militanten van de organisatie om te besluiten over datgene dat zij zelf uitvoeren. De mate waarin men deelneemt aan besluiten en de bijdrage die men levert, hangen met elkaar samen. Dit betekent dat de organisatie heldere criteria moet hebben voor de toetreding. Er moet duidelijk zijn wie deel neemt en wie niet, en op welk niveau (in welke kring) een militant zich bevindt.

Een belangrijk criterium voor het toetreden, is dat alle militanten die zich bij de organisatie aansluiten instemmen met diens politieke lijn. Hierom moet de anarchistische organisatie theoretisch materiaal hebben dat deze uitlegt –

12: Juan Mechoso, *Acción Directa Anarquista: una historia de FAU*, Montevideo, Recortes p.199. Mechosos selectie refereert hier aan documenten van de *Anarchistische Federatie van Uruguay* (FAU).

minder diepgaand voor diegenen die nog geen lid zijn, en diepgaander voor diegenen die dat al wel zijn. Wanneer iemand interesse heeft in het werk van de organisatie, en toenadering zoekt, moet deze persoon tot ondersteuner worden gemaakt en moet de nodige begeleiding worden gegeven. Als deze ondersteuner beter bekend is geraakt met de politieke lijn, en het praktische werk van de organisatie goed vindt, kan deze persoon interesse tonen om zich aan te sluiten bij de organisatie, óf, andersom, kan de organisatie interesse in de persoon tonen en deze vragen of deze geïnteresseerd is om een militant binnen de organisatie te worden. In beide gevallen moet de ondersteuner permanent begeleiding van de anarchistische organisatie krijgen om zo te zorgen dat de persoon verder inzicht in de politieke opvattingen van de organisatie krijgt. Eén of meer militanten die goed bekend zijn met deze lijn, kunnen de lijn met de persoon bediscussiëren en vragen beantwoorden. Als de persoon instemt met de politieke ideeën van de organisatie, en beide partijen het met elkaar eens zijn, dan wordt de militant opgenomen in de organisatie. Het is belangrijk dat de nieuwe militant in de beginperiode begeleiding krijgt van een ervaren militant, die de nieuwe persoon wegwijs maakt en op taken voorbereit. De anarchistische organisatie heeft altijd de verantwoordelijkheid om ondersteuners en militanten te trainen en te begeleiden, zodat zij zichzelf kunnen ontwikkelen en hun toewijdingsniveau kunnen aanpassen als zij dit willen.

Dezelfde logica van de concentrische cirkels is ook van toepassing op het sociale werk. Hierdoor kan de anarchistische organisatie op de meest passende en effectieve wijze diens sociale werk doen. We hebben gezien dat de anarchistische organisatie in fronten is verdeeld om zo effectief het praktische werk te verdelen. Er zijn organisaties het liefst directe relaties met sociale bewegingen onderhouden, anderen hebben liever een suborganisatie die daartussen zit en als intermediair functioneert. Zo'n suborganisatie zouden we een bundeling van stromingen kunnen noemen.

> *"Deelname in de bundeling van stromingen door kameraden van verschillende ideologische achtergronden impliceert de acceptatie van een reeks definities die, als zij tot een minimale en samenhangende samenwerking willen komen, met elkaar moeten kunnen delen: onwrikbare principes (zoals de afgrenzing van reformisten bijv.). […] De groepering van tendensen coördineert gezamenlijk en bestaat uit de meest strijdbare mensen […] met een hoger niveau dan [het niveau van de massa's]"*[13]

De groepering van tendensen stelt zich tussen de sociale bewegingen en

de specifiek anarchistische organisatie en brengt militanten van verschillende ideologieën, die affiniteit met een bepaalde politieke praktijk met elkaar delen, bij elkaar.

Zoals we al eerder benadrukten zijn er anarchistische organisaties die zich liever direct in de sociale bewegingen inbrengen, zonder dat er een groepering van tendensen tussen staat. In beide gevallen zijn er positieve en negatieve aspecten aan te wijzen en elke organisatie moet bepalen wat voor hen de beste manier is. Als de opvattingen die we in sociale bewegingen naar voren schuiven, van een veel praktischere als theoretische aard zijn, kan het interessant zijn om met een groepering van tendensen te werken, waarbij we met mensen samenwerken die met een deel, of met al onze standpunten instemmen die we binnen de sociale bewegingen propageren ([sociale] druk, klassenstrijd, autonomie, strijdbaarheid, directe actie, directe democratie en revolutionaire perspectieven). Deze groepering kan ons helpen om onze opvattingen over sociale macht binnen sociale bewegingen te verdedigen.

De specifieke anarchistische organisatie probeert, op dezelfde manier als in diagram 2, een inbreng te hebben op dit intermediaire niveau (de groepering van tendensen). Deze tracht zichzelf daar te representeren en werk binnen de sociale bewegingen te verrichten, om zo een sociale inbreng te leveren. We zullen hieronder illustreren hoe dit werkt.

Diagram 3

13: Ibid. p.190

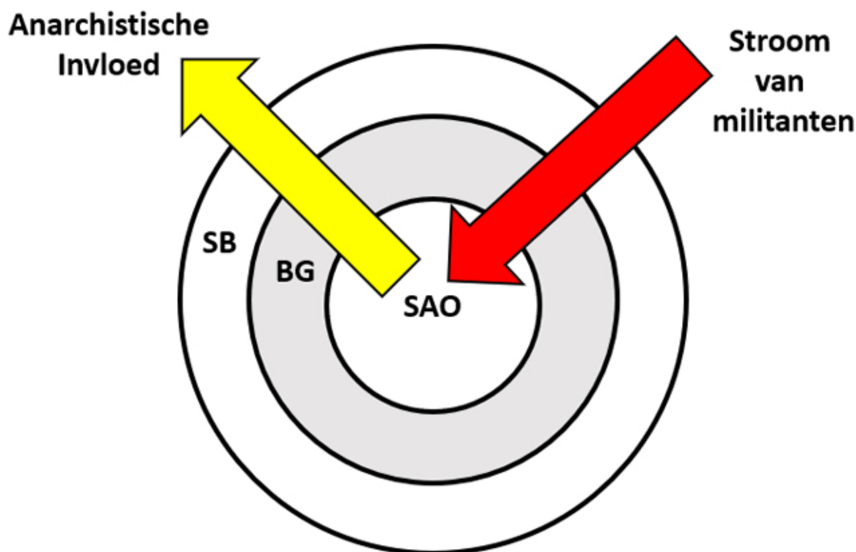

Diagram 3.

In diagram 3 staat ‘SAO’ voor de specifiek anarchistische organisatie, ‘BG’ voor de groepering van stromingen en ‘SB’ voor de sociale beweging. Er zijn twee stroomrichtingen, aangegeven door de pijlen. De eerste pijl (geel) – die van de invloed van de SAO probeert via de BG invloed uit te oefenen op de SB. Laten we een paar praktische voorbeelden bekijken. De anarchistische organisatie die binnen een vakbond actief wilt zijn, zou met andere activisten van de vakbond een groepering van tendensen kunnen vormen, om zo een bepaald specifiek punt verdedigen (revolutionair perspectief, directe actie, etc.) en door deze stroming de vakbondsbeweging of een specifieke vakbond waarbinnen men actief is, te beïnvloeden. Als de anarchistische organisatie ervoor kiest om binnen de landlozenbeweging te werken, zou men daarvoor mensen die binnen die sociale beweging vergelijkbare posities verdedigen (autonomie, directe democratie, etc.) bij elkaar kunnen brengen in een groep van tendensen. Door middel van dit verbond van mensen met vergelijkbare opvattingen is de specifieke anarchistische organisatie actief binnen de landlozenbeweging en probeert daarop invloed uit te oefenen.

De organisatievorm probeert een veelvoorkomend probleem binnen activisme op te lossen. Bijvoorbeeld als we zeer toegewijde activisten kennen; revolutionairen die pleiten voor zelfbestuur, autonomie, grassroots-democratie, directe democratie, etc., maar met wie we normaal niet samenwerken omdat zij

geen anarchisten zijn. Deze activisten kunnen binnen de groep van tendensen met de anarchisten samenwerken en hun standpunten binnen de sociale beweging gezamenlijk verdedigen.

De tweede pijl (rood) in het diagram toont het doel van de stroom van militanten. In dit schema wordt daarmee bedoeld dat het doel is om mensen die binnen de sociale beweging (SB) actief zijn en affiniteit hebben met de anarchisten, te binden binnen de groep van tendensen en van daaruit diegenen die meer ideologische affiniteit hebben dichter bij de anarchistische organisatie te krijgen. Op dezelfde manier als bij het vorige diagram zal, als een militant een grote praktische affiniteit heeft met de anarchisten, maar geen anarchist is, een lid zijn van de groep van tendensen en daar hun waardevolle bijdrage leveren aan het sociale werk. Als zij ideologische affiniteit met de organisatie hebben zouden zij dichter bij de organisatie kunnen komen of misschien zelfs kunnen toetreden.

Het doel van de anarchistische organisatie is niet om alle activisten tot anarchisten te maken, maar om te leren om op de meest gepaste wijze samen te werken met al deze activisten. Door de gedeelde belangen kunnen activisten hun posities binnen de kringen veranderen (van sociale beweging (SB) naar groep van tendensen (GT) naar de anarchistische organisatie (SAO)). Zonder deze gedeelde belangen werkt iedereen waar zij denken dat dit het meest nodig is.

[…] In tegenstelling tot sommige andere libertaire groepen en organisaties, zijn wij niet van mening dat consensus noodzakelijk is. Zoals we eerder al stelden is dit, naast dat consensus een zeer inefficiënte besluitvormingsmethode is, onmogelijk als het aantal mensen dat betrokken is bij besluiten stijgt. Dit is een serieus probleem waarbij individuen zeer veel macht kunnen verwerven. In een organisatie van 20 militanten zou men consensus kunnen blokkeren, zelfs als 19 voor zijn en één iemand tegen. Je zou een “middenweg” moeten vinden die op een zeer ongelijke wijze de enige afwijkende mening ruimte zou geven. Om efficiënt te kunnen zijn in het besluitvormingsproces, en geïsoleerde individuen niet te veel macht te geven, kiezen wij ervoor consensus te proberen, en wanneer dit niet lukt te stemmen. “Als er in het hart van de organisatie onenigheid ontstaat, en er over kleine dingen, praktische zaken of specifieke situaties […] verdeeldheid ontstaat tussen een meerderheid en een minderheid, kan het snel gebeuren dat de minderheid gedwongen wordt de meerderheid te volgen.”[14] In het geval van een stemming moeten alle militanten

14: Luigi Fabbri, *A Ogranização Anarquista*, in *Anarcho-Communismo Italiano*, p.121

15: Dielo Truda, *Het probleem van de organisatie en het idee van de Synthese*

van de organisatie – ook diegene die verliezen – de winnende positie volgen. Dit besluitvormingsproces wordt gebruikt om een theoretische en ideologische eenheid te schaffen, evenals strategische en tactische. We komen hier later op terug. Voor nu voldoet het om te benaderukken dat voor de strijd die wij nastreven, we een einde moeten maken aan verdeeldheid en disorganisatie en "de manier om dit te overwinnen [… is gebaseerd] op basis van de specifieke theoretische en tactische posities en die ons tot een sterk begrip voeren van hoe we deze in de praktijk moeten brengen."[15]

Het is belangrijk om daar aan toe te voegen dat de militanten hun goede verstand moeten gebruiken als er wordt gestemd. Zij moeten goed de opvattingen van hun medemilitanten die het meest bekend zijn met de onderwerpen waarover gestemd wordt in ogenschouw nemen, en nog belangrijker, die van diegene die dat niet zijn, hoewel hun stem even zwaar weegt in de stemming. Als er wordt gestemd, is het gemakkelijk voor militanten, om te stemmen over een onderwerp waar zij niet bij betrokken zijn en wat anderen moeten uitvoeren. Zulke situaties vragen om alertheid en er moet worden voorkomen dat diegene die iets moeten uitvoeren, een verliezende positie vertegenwoordigen en daardoor moeten uitvoeren wat anderen zeggen.

Verder moet er, in relatie tot de besluitvorming, op het moment dat er besluiten worden genomen "genoeg ruimte zijn voor discussie, zodat alle standpunten met aandacht kunnen worden bestudeerd."[16] Na het overleg worden "verantwoordelijkheden [verdeeld]. De leden zijn nu formeel verantwoordelijk voor de uitvoering" want "de organisatie doet niets uit zichzelf." Dan "worden alle activiteiten waarover is besloten en waarvoor de verantwoordelijkheid bij de organisatie ligt, op de een of andere manier uitgevoerd door diens leden" en, voor deze uitvoering is het "nodig dat deze taken worden verdeeld onder de militanten, waarbij altijd wordt gekeken naar een model dat deze verantwoordelijkheden eerlijk verdeeld en waarbij een concentratie van taken bij meer actieve of vaardigere leden wordt vermeden." "Vanaf het moment dat een militant één of meerdere taken voor de organisatie op zich neemt, heeft deze een plicht deze uit te voeren en daarmee een grote verantwoordelijkheid naar de groep […]. Dit is de toegewijde relatie die een militant met de organisatie aangaat."

Daarnaast denken we dat het tevens relevant is nogmaals te herhalen dat "zelfdiscipline de motor van de zelfgeorganiseerde organisatie is" en dat dit ook geld voor de specifiek anarchistische organisatie. Daarom "moet iedereen

---

16: FARJ, *Reflections on the commitment […]* . De ongeïdentificeerd citaten in deze en de volgende paragraaf refereren naar dit artikel.

die verantwoordelijkheid op zich neemt, ook voldoende discipline hebben om deze uit te voeren. En tevens is het zo, dat als de organisatie een lijn bepaald om iets te bereiken, de individuele discipline ervoor zorgt dat iets dat collectief besloten is wordt omgezet." We merken op:

> *"[…] we vragen ook om discipline. Want zonder begrip, zonder coördinatie van ieders inspanningen in een gemeenschappelijke en gelijktijdige actie, is de overwinning fysiek niet mogelijk. Maar discipline mag niet tot slaafse discipline verworden, een blinde toewijding aan leiders; een gehoorzaamheid aan diegenen die altijd zeggen niet dwars te liggen. Revolutionaire discipline is consistent met de ideeën die zijn aangenomen, trouw aan de verbintenissen die men is aangegaan, het is jezelf verplicht voelen om het werk en het risico te delen met je strijdende kameraden."*[17]

"Wij zijn ervan overtuigd dat om onze strijd vruchten af te laten werpen, het van fundamenteel belang is dat de militanten van de organisatie een grote toewijding hebben, verantwoordelijkheid dragen en zelfdiscipline hebben."[18] Het zijn wil en militante toewijding die, dag in dag uit, de ontwikkeling van de activiteiten van de organisatie voorwaarts stuwen en ervoor zorgen dat we obstakels overwinnen zodat we onze langetermijnsdoelen weten te behalen."[19] Tot slot is het belangrijk dat we ons realiseren dat "verantwoordelijkheid en organisatorische discipline ons geen angst hoeven in te boezemen: ze zijn reisgenoten in de toepassing van het sociale anarchisme."[20]

Deze houding introduceert een relatie van medeverantwoordelijkheid tussen militanten en de organisatie, waarbij de anarchistische organisatie "verantwoordelijk is voor de revolutionaire en politieke activiteiten van alle leden, op dezelfde manier als dat elk lid verantwoordelijk is voor de revolutionaire en politieke activiteiten" van de anarchistische organisatie.

17: Errico Malatesta, *Action and discipline*, in *Anarchists and socialists and communists*, p.24
18: FARJ, *Reflections on the commitment*.
19: Ibid.
20: Nestor Makhno, *About Revolutionary Discipline*, in *Organization and Anarchy*, p.34
21: Dielo Truda, *Organisatorisch Platform van de libertaire communisten*

Especifismo is een anarchistische organisatietheorie die in de jaren 70 van de vorige eeuw in Zuid-Amerika werd ontwikkeld. 'Especifismo' kan in het Nederlands grofweg worden vertaald als 'specifisme'. De theorie stelt dat het voor anarchisten noodzakelijk is om zich, naast zich te engageren in sociale bewegingen, ook in eigen organisaties te organiseren - de specifiek anarchistische organisatie. De theorie bouwt voort op de ideeën van o.a. Errico Malatesta en de ervaringen van verschillende revolutionaire bewegingen in Europa en Zuid-Amerika.

Binnen het specifisme wordt er een belangrijke nadrukt gelegd op de relatie tussen theorie en praktijk. De theorie moet zich baseren op praktische ervaring en biedt andersom verdieping en verfijning van de praktijk. Beide los van elkaar zijn waardeloos.

Deze brochure brengt drie belangrijke teksten over en van de Especifistische stroming bij elkaar die gezamenlijk een inkijk geven in de theorie van het specifisme.

anarchisme.nl